

Міністерство освіти і науки України
Інститут інноваційних технологій та змісту освіти

ПРОГРАМИ
для спеціальних класів
для дітей зі складними порушеннями розвитку
спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів
для слабозорих дітей

ТРУДОВЕ НАВЧАННЯ.
підготовчий, 1-4 класи

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України

Укладач:
Лапін А.В.,
науковий співробітник
лабораторії корекційної педагогіки
Інституту спеціальної педагогіки
АПН України

Київ– 2006

Пояснювальна записка.

Програма з трудового навчання розроблена відповідно до вимог Державного стандарту освітньої галузі “Технології” і є складовою частиною єдиної системи спеціального навчання, виховання і розвитку сліпих та слабозорих учнів з розумовою відсталістю (далі учнів зі складними вадами), сприяє формуванню соціально активної особистості, яка відповідально ставиться до праці, вміє працювати у колективі.

Метою трудового навчання є розвиток особистості зі складними вадами через залучення до різних видів доступної праці, засвоєння знань про властивості оброблюваних матеріалів, вивчення засобів праці, формування відповідального ставлення до вирішення трудових завдань і навчання безпеки праці.

В процесі трудової діяльності з різноманітними предметами та матеріалами, змінюючи під час обробки їх форму, конфігурацію, розміри, величину, об’єм, вагу, поверхню, учні оволодівають прийомами і способами проведення обстежувальних дій, предметної і просторової орієнтації, збагачують власні уявлення про навколишню дійсність, знаходять особисто значущі для них об’єкти праці, тобто такі, що найкраще забезпечують реалізацію їхніх творчих можливостей.

У процесі трудового навчання учнів підготовчих та 1-4 класів розв’язуються наступні завдання:

- формування початкових загально-трудова умінь;
- формування елементарних прийомів роботи з різноманітними матеріалами і вирощування рослин;
- формування початкових навичок культури праці, бережливого ставлення до матеріалів, обладнання і навколишнього середовища;
- виховання працьовитості, поваги до людей праці;
- підготовка дітей до професійно-трудова навчання в школі;
- корекція та компенсація відхилень у їхньому розвитку.
- ознайомлення з елементами техніки й доступними для розуміння дітей

професіями;

Мета і завдання предмета реалізуються на основі змісту кількох основних напрямків життєдіяльності: природа, людина, техніка, естетичне довкілля. За новою структурою програма складається з трьох колонок: зміст навчального матеріалу; навчальні досягнення учнів; спрямованість корекційно-розвивальної роботи. Зміст першої колонки в кожному класі розподілено на розділи (робота з глиною і пластиліном, робота з папером і картоном, робота з природніми матеріалами, робота з текстильними матеріалами і т.д.). Кожен розділ додатково розподіляється на три підрозділи: об'єкти виготовлення (перелік виробів та видів діяльності), техніко-технологічні відомості (інформація про види та властивості матеріалів, призначення інструментів, основні прийоми роботи), трудові операції (прийоми трудової діяльності та виконання окремих трудових операцій), що дозволяє вчителю більш чітко планувати поурочну діяльність.

Право розподілу годин на вивчення усіх розділів і тем надається вчителю. Він самостійно планує виділені години між розділами програми для кожного класу залежно від інтересів учнів, їх психофізичних можливостей, матеріально-технічної бази школи.

Заняття з кожної теми проводяться згідно тематичного плану, написаного вчителем. Кожне заняття повинно починатися з повідомлення санітарно-гігієнічних вимог до певного виду роботи. В кінці кожної теми проводиться заняття, спрямоване на формування вміння учнів працювати за задумом (самостійний чи колективний вибір предмета, його аналіз та виготовлення). Але на цьому вивчення теми не закінчується. Трудові навички повинні удосконалюватися й далі до повного оволодіння ними. Деяким трудовим операціям доцільно навчати в процесі гри. Тому складні трудові дії обігруються спочатку з допомогою вчителя на ігровому дидактичному матеріалі.

При цьому теми можуть вивчатися не в порядку їх розташування в програмі, а за принципом доцільності, залежно від готовності дітей певного класу до виконання того чи іншого виду праці (технічної, творчо-

конструювальної, господарської), від об'єктивних природних умов (наприклад, сезонних змін погоди, видів праці людей в різні пори року) та потреб життя дітей в школі-інтернаті (підготовка до свят, участь у суспільно корисній праці, колективних заходах тощо). Через це на початок і кінець навчального року доцільніше планувати роботи з ліплення; роботу з різними видами конструкторів.

На початку навчального року в кожному класі проводяться вступні заняття. На виконання учнями практичних робіт має виділятися не менше двох третин навчального часу. Технічні відомості повідомляються учням на уроках і в процесі виконання ними практичних робіт. Вибір видів праці для практичних занять здійснюється з урахуванням індивідуальних можливостей учнів. Особлива увага звертається на дотримання правил безпеки праці, охорону та гігієну зору. Важливо на уроках проводити фізкультхвилини для зняття загально-фізичної та зорової втомлюваності.

Під час процесу трудового навчання дітей зі складними вадами повинні враховуватися: ступінь порушення зорових функцій, ступінь ураження центральної нервової системи, супутні захворювання, вікові особливості, характер вторинних відхилень у психо-фізичному розвитку. Також, важливе корекційне значення має розвиток в учнів зорового і тактильного сприймання предметів, процесів і явищ навколишньої дійсності, оволодіння прийомами просторової орієнтації, з'ясування причинно-наслідкових зв'язків тощо, а також вироблення у них правильної постави при виконанні трудових дій, точності координації рухів.

ПРОГРАМА
(для учнів зі зниженим зором з розумовою відсталістю)

Підготовчий клас

(70 годин на рік, 2 години на тиждень)

Пор №	К-сть год.	Зміст навчального матеріалу.	Навчальні досягнення учнів.	Спрямованість корекційно-розвивальної роботи.
1	1	<p>Вступне заняття. Праця, її значення в житті людини. Урок праці. Робоче місце. Вимоги до поведінки учнів на уроках праці. Правила безпеки праці та санітарно-гігієнічні вимоги. Дидактична гра з розкладними іграшками (піраміда, матрешка та ін.) з використанням орієнтування в напрямках (вище-нижче, справа-зліва, ближче-дальше).</p>	<p>Учень: - слухає, розуміє, сприймає мову вчителя; - має початкові уявлення про вимоги до поведінки учнів під час уроку праці та правила техніки безпеки й санітарно-гігієнічні вимоги. - має елементарні уявлення про розташування предметів справа, зліва від себе, прямо перед собою, вище-нижче, ближче-дальше;</p>	<p>Виховання вміння спрямовувати увагу на вчителя. Формування стійкості уваги. Формування вміння орієнтуватися на площині робочого столу. Формування організаційних умінь: знаходити та розташовувати предмети на парті.</p>
2	18	<p>Робота з глиною і пластиліном. <u>Об'єкти виготовлення:</u> Палички і стовпчики різної довжини і товщини та вироби з них (парканчик, драбинка, ялинка, трикутник, квадрат, бублик). Ліплення за зразком фігур</p>	<p>Учень: - має елементарні уявлення про основні геометричні форми, що виготовляються; - вміє, за допомогою вчителя,</p>	<p>Формування в учнів організованості в трудовій діяльності, точного виконання вказівок учителя.</p>

	<p>кулеподібної форми (різних за розміром однакові, більші, менші): намисто, ягоди, м'яч і лялька „неваляйка” з двох куль різної величини.</p> <p>Овочі і фрукти у формі кулі: яблуко, помідор, апельсин.</p> <p>Ліплення за зразком предметів овальної форми: слива, огірок, картопля.</p> <p>Складання композиції (овочі на тарілці).</p> <p>Складання композиції з виготовлених овочів і фруктів (помідори в корзині і ін.).</p> <p>Ліплення на вільні теми за вибором учня.</p> <p><u>Техніко-технологічні відомості:</u></p> <p>Організація робочого місця при роботі з глиною та пластиліном.</p> <p>Способи та прийоми обстежувальних дій.</p> <p>Використання глини та пластиліну в побуті (іграшки, оздоблення, посуд).</p> <p>Основні кольори глини сіра, червона, жовта.</p> <p>Основні кольори пластиліну червоний жовтий, синій.</p> <p>Властивості матеріалів: пластилін,</p>	<p>пояснити на елементарному рівні, послідовність роботи;</p> <ul style="list-style-type: none"> - вміє, порівнювати об'єкти виготовлення за розміром та формою (за допомогою вчителя); - елементарні уявлення про форму овочів та фруктів, які виготовляються. - називає основні властивості пластиліну та глини за допомогою вчителя; - складає композиції за допомогою вчителя; <ul style="list-style-type: none"> - вміє, за допомогою вчителя, організувати робоче місце для виконання робіт із ліплення та дотримуватися санітарно-гігієнічних вимог; - знає способи та прийоми обстежувальних дій: пальцями по контуру, вага, твердість, шорсткість тощо; - має елементарні уявлення про застосування глини та пластиліну: виготовлення іграшок, посуду; 	<p>Формування в учнів основ навчально-практичної діяльності.</p> <p>Формування уявлень про геометричні форми об'єктів, що виготовляються.</p> <p>Розвиток дрібної моторики рук і тактильного сприймання на основі обстежувальних дій та підготовки пластиліну до роботи;</p> <p>Формування уявлень про глину та пластилін, їх пластичні якості.</p> <p>Розвиток полісенсорного сприймання.</p> <p>Розвиток тактильного відчуття, сприймання і тактильної пам'яті.</p> <p>Збагачення активного словника (назви інструментів, матеріалів, їх властивості, кольори).</p> <p>Формування предметної</p>
--	---	---	---

	<p>холодний-твердий, теплий-м'який; глина, суха-тверда, розмочена (вимішена)- м'яка.</p> <p>Розминається руками, розкочується, відривається, відщипується, відрізається, вдавлюється, витягується, зліплюється.</p> <p>Прилади та інструменти для ліплення, правила користування.</p> <p>Правила безпеки та гігієни праці при роботі з глиною і пластиліном.</p> <p><u>Трудові операції:</u></p> <p>Вправи на підготовку матеріалу до ліплення (розминання, вимішування).</p> <p>Вправи на розподіл цілого шматка пластиліну, глини на частини (відщипування, відривання, відрізання).</p> <p>Вправи на розкачування, скочування, сплющування між долонями та на підкладній дошці.</p> <p>Вправи на вдавлювання поверхні, примазування.</p> <p>Вправи на витягування між долонями, зліплення кінців паличок.</p> <p>Вправи на з'єднання частин щільним стисканням.</p>	<p>- має початкові знання про: пластичні властивості глини й пластиліну (суха глина — тверда; розмочена — м'яка; холодний пластилін — твердий; теплий пластилін — м'який і в'язкий); кольори глини (сіра, червона, жовта); кольори пластиліну (червоний, синій, жовтий);</p> <p>- називає прилади та інструменти та правила користування ними (за допомогою вчителя);</p> <p>- вміє за допомогою вчителя готувати робоче місце та матеріал до роботи;</p> <p>- має початкові знання про способи та вміння підготовки матеріалу до роботи: глина замочується, замішується; пластилін підігрівається й розминається;</p> <p>- вміє скочувати колоподібними рухами в долонях (куля), вдавлювати на поверхні кулі (яблуко), розкачувати в долонях до овальної форми (огірок).</p> <p>- вміє з'єднувати окремі елементи виробу стисканням.</p>	<p>співвіднесеності слова й образу предмета.</p> <p>Розвиток пізнавальної активності.</p> <p>Розвиток вміння аналізувати предмети.</p> <p>Корекція просторових уявлень.</p> <p>Розвиток мисленнєвих операцій.</p> <p>Виховання наполегливості, здатності до вольового зусилля.</p> <p>Розвиток психічних функцій: уваги, пам'яті, мислення.</p> <p>Розвиток розвитком дотикового сприймання.</p> <p>Корекція фізіологічних вад на основі виконання правильної постави під час праці.</p> <p>Розвиток дрібної моторики рук (м'язового тону, сили утримання предмета, точності рухів).</p> <p>Розвиток емоційного відгуку на основі результату праці.</p>
--	--	---	---

3	16	<p>Робота з папером і картоном. <u>Об'єкти виготовлення:</u> Обгортання підручників папером, магазинними обкладинками. Згинання паперу, виготовлення віяла. Виготовлення з паперу прямокутників, квадратів, трикутників шляхом згинання та розривання по лінії згину. Сортування виготовлених з паперу геометричних фігур за розміром, формою та кольором. Робота з шаблоном, вирізування по прямій, по кривій, по контуру, наклеювання на аркуш. Набірна лінійка з аркуша цупкого паперу розміром 100X310 мм для роботи з розрізною азбукою і цифрами. Вирізування смужки. Різання смужки на квадрати, прямокутники, трикутники з глянцевого паперу жовтого, червоного, синього кольорів. Виготовлення ланцюжка з готових геометричних фігур. Виготовлення аплікації з готових заготовок. Виготовлення прапорців з</p>	<p>Учень:</p> <ul style="list-style-type: none"> - розуміє можливість практичного використання деяких виробів; - вміє за допомогою вчителя пояснити на елементарному рівні послідовність роботи; - має елементарні уявлення про основні геометричні форми, що виготовляються; - називає складові частини виробів (розмір, форма) за допомогою вчителя; - розрізняє папір за товщиною; - визначає більші та менші фігури; - викладає за зразком із допомогою вчителя орнаменти з готових деталей; - складає за допомогою вчителя аплікацію з готових деталей; - за допомогою вчителя складає композиції; 	<p>Формування в учнів основ навчально-практичної діяльності. Формування уявлень про геометричні форми, що використовуються під час роботи. Розвиток предметної співвіднесеності слова й образу предмета. Розвиток полісенсорного сприймання (слух та дотик). Розвиток тактильного відчуття, сприймання і тактильної пам'яті. Розвиток дрібної моторики рук та тактильного сприймання на основі сортування паперу;</p> <p>Поповнення словникового запасу новими словами: назви виробів, інструментів, видів паперу, його властивостей.</p>
---	----	---	---	--

	<p>кольорового паперу. Складання сюжетної композиції з геометричних фігур за зразком (сніговик, ялинка, будиночок, вантажна машина). <u>Техніко-технологічні відомості:</u> Організація робочого місця при роботі з папером. Види та призначення паперу. Використання паперу у побуті (серветки, газети, журнали, зошити, книжки). Основні кольори паперу: червоний, жовтий, синій. Властивості паперу мнеться, згинається, рветься, ріжеться ножицями, розмокає у воді. Послідовність складання візерунків на смужці (за розміром, кольором, формою). Послідовність виконання аплікації. Прийоми різання паперу по прямій. Прийоми намазування деталей клеєм за допомогою пензля та подальшого наклеювання. Правила безпеки та гігієни праці при роботі з папером клеєм, ножицями, олівцем, витискачем.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - вміє, за допомогою вчителя, організувати робоче місце для виконання роботи з папером; - орієнтується на аркуші паперу, називає верх-низ, зліва-справа; - має початкові знання про властивості паперу: згинається, складається, зминається, рветься, вбирає вологу – втрачає міцність, легко ріжеться; - має елементарні уявлення про призначення деяких сортів паперу (газетний, писальний, папір для малювання, цигарковий, обгортковий, глянцевого, кольорового); - має уявлення про основні кольори – червоний, жовтий, синій; - знає й називає інструменти: ножиці, витискач, олівець; - має початкові знання про правила безпеки під час роботи ріжучими інструментами й клеєм; - дотримується санітарно- 	<p>Розвиток активного словника (назви інструментів, матеріалів їх, властивості). Розвиток вміння дітей аналізувати предмети на основі визначення форми деталей. Розвиток пізнавальної активності. Розвиток психічних функцій: уваги, пам'яті. Формування предметної співвіднесеності слова й образу предмета. Розвиток сенсорного сприймання на основі перцептивної діяльності. Виховання посидючості, акуратності, ретельності.</p>
--	--	---	--

4	15	<p><u>Трудові операції:</u> Вправи на згинання і розривання паперу по прямих лініях. Складання з кута на кут та по середній лінії, розпрасовування гладилкою від центра до краю, розривання паперу по лінії згинання. Вправи на різання ножицями по слідах згинання. Вирізування смужки. Різання смужки на трикутники, прямокутники, квадрати. Вправи на різання ножицями по слідах олівця, лінії згину. Складання візерунків з готових деталей, за зразком.</p> <p>Робота з природними матеріалами. Практичне ознайомлення учнів з природними матеріалами, що використовуються для роботи (глина, лоза, солома, мох, шишки,</p>	<p>гігієнічних вимог під час роботи з папером та клеєм; - за допомогою вчителя підтримує порядок на робочому місці та прибирає його;</p> <p>- обстежує предмети пальцями по контуру з промовлянням; - вміє підбирати потрібні матеріали та інструменти; - вміє пізнавати на дотик види паперу; - вміє згинати, розривати папір; - вміє складати елементарні візерунки за зразком. - володіє прийомами різання ножицями.</p> <p>Учень: - має елементарні поняття про природні матеріали і чому їх так називають.</p>	<p>Виховання наполегливості, здатності до вольового зусилля. Корекція уявлень про просторові відносини. Розвиток моторики: загальної; мілкої (у поєднанні з розвитком дотикового сприймання)</p> <p>Конкретизація уявлень про довкілля під час збирання природного матеріалу.</p>
---	----	---	---	---

	<p>жолуді, гілочки, листя та ін.). Екскурсія в природу, збирання та зберігання природного матеріалу. <u>Об'єкти виготовлення:</u> Наклеювання на підкладку з кольорового паперу засушеного листя (лист великий, лист маленький). Наклеювання на підкладку з кольорового паперу засушених квітів з наступним наклеюванням на стебло вази або горщика, вирізаних з паперу. Виготовлення за зразком їжака з пластиліну і голок з обламаних крилаток в'яза. Виготовлення яблука, м'яча з реп'яхів за зразком.</p> <p><u>Техніко-технологічні відомості:</u> Організація робочого місця при роботі з природними матеріалами. Види природних матеріалів: листя, квіти, плоди дерев (каштани, горіхи, шишки, крилатки в'язу, насіння), пір'я і т.д. Властивості природних матеріалів</p>	<ul style="list-style-type: none"> - має уявлення про збирання природних матеріалів; - має елементарне уявлення про подібність форми природних матеріалів до основних геометричних форм. - має поняття про необхідність раціонального використання різних матеріалів (гілки, вата, папір, картон). - називає природні матеріали за запитаннями вчителя; - вміє класифікувати природні матеріали за розміром та призначенням (за допомогою вчителя); - поєднує у виробі природні матеріали та папір; - поєднує природні матеріали та пластилін. - вміє, за допомогою вчителя, організувати робоче місце для виконання роботи з природними матеріалами та дотримуватися санітарно-гігієнічних вимог; - має початкові знання про основні види природних 	<p>Формування уявлень про геометричні форми природних матеріалів. Розвиток полісенсорного сприймання. Розвиток тактильного відчуття, сприймання і тактильної пам'яті. Розвиток мисленневих операцій на основі виконання послідовності трудових дій. Розвиток дрібної моторики рук (м'язового тону, сили утримання предмета, точності рухів). Виховання наполегливості, здатності до вольового зусилля.</p> <p>Розвиток активного словника (назви природних матеріалів їх, властивості). Формування вміння аналізувати предмети на основі тактильного ознайомлення з природними матеріалами.</p>
--	--	---	---

5	11	<p>що використовуються: вага, форма, розмір, колір, ступінь сухості, колочість, крихкість.</p> <p>Особливості використання та роботи з природними матеріалами.</p> <p>Використання природних матеріалів у побуті (оздоблення, прикраси).</p> <p>Правила безпеки та гігієни праці при роботі з природним матеріалом.</p> <p><u>Трудові операції:</u></p> <p>Збирання природного матеріалу, сортування за назвою, формою, розміром, сухістю, призначенням.</p> <p>Прийоми роботи з природним матеріалом що використовується.</p> <p>Прийоми з'єднання деталей за допомогою клею, пластиліну.</p> <p>Виготовлення виробів та композицій за зразком.</p> <p>Робота з конструктором.</p> <p><u>Об'єкти виготовлення:</u></p> <p>Різні види мозаїчних малюнків.</p> <p>Дидактичні ігри. Ознайомлення з допомогою розкладних дидактичних іграшок з різними</p>	<p>матеріалів;</p> <ul style="list-style-type: none"> - має елементарні уявлення про властивості матеріалів, які використовуються під час роботи: вага, колір, форма, величина, крихкість засушеного листа й квітів, твердість або м'якість, чіпкість реп'яха. - має початкові знання про з'єднання природних матеріалів із папером та між собою за допомогою клею та пластиліну; - знає прийоми закріплення деталей на основі; - вміє прикріплювати засушене листа й квіти на основу смужками паперу, намазувати листа, чашечки квітів клеєм і наклеювати їх на підкладку; - вміє складати найпростіші композиції із листа й квітів за допомогою вчителя. <p>Учень:</p> <ul style="list-style-type: none"> - має елементарні поняття про основні геометричні форми, що викладаються з мозаїки. 	<p>Розвиток психічних функцій: уваги, пам'яті.</p> <p>Корекція просторових уявлень.</p> <p>Корекція слухової уваги та зосередженості.</p> <p>Формування предметної співвіднесеності слова й образу предмета.</p> <p>Розвиток загальної та дрібної моторики .</p> <p>Розвиток сенсорного сприймання за допомогою перцептивної діяльності.</p> <p>Корекція рухів та гнучкості кистей рук.</p> <p>Формування в учнів основ практично-навчальної діяльності.</p>
---	----	--	--	--

	<p>ознаками предметів: формою, величиною, висотою, шириною, довжиною, товщиною, шорсткістю поверхні та ін.</p> <p>Ознайомлення з допомогою розкладних іграшок з видами транспорту, птахами, тваринами, предметами домашнього вжитку.</p> <p>Різні вироби з конструктора: машина, будинок і т. д.</p> <p><i>Техніко-технологічні відомості:</i></p> <p>Правила організації робочого місця при роботі з конструктором.</p> <p>Види конструкторів (набір будівельних кубиків, великий конструктор типу „Лего”, мозаїки, великі пазли).</p> <p>Деталі конструктора.</p> <p>Види з'єднання деталей конструктора.</p> <p>Правила роботи з різними видами конструктору.</p> <p>Правила безпеки та гігієни праці при роботі з різними видами конструктору.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - вмінням гратися з розкладними іграшками; - співвідносить деталі конструктора з основними геометричними формами (за допомогою вчителя); - вміє співвідносить деталі конструктора за розміром та формою (за допомогою вчителя); - виконує вироби за власною уявою. - вміє за допомогою вчителя організувати робоче місце для роботи з конструктором та проведення дидактичних ігор - знає способи та прийоми обстежувальних дій: пальцями по контуру, вага, твердість, шорсткість тощо; - має поняття про види конструкторів та конструкторських наборів; - називає основні деталі різних конструкторів за запитаннями вчителя; - розрізняє рухомі й нерухомі сполучення цих деталей; - відбирає необхідні деталі для виконання роботи; 	<p>Розвиток уміння співвідносити слово з реальним об'єктом на основі ознайомлення з розкладними іграшками.</p> <p>Розвиток позитивних емоцій під час проведення дидактичних ігор.</p> <p>Формування уявлень про форми предметів у процесі обстеження потрібних деталей.</p> <p>Розвиток активного словника (назви деталей конструктора, їх властивості).</p> <p>Розвиток здатності дітей до аналізу предметів.</p> <p>Розвиток пізнавальної активності.</p> <p>Розвиток психічних функцій: уваги, пам'яті, мислення.</p> <p>Корекція просторових уявлень.</p> <p>Формування предметної співвіднесеності слова й образу предмета.</p> <p>Розвиток тактильного відчуття, сприймання і тактильної пам'яті.</p>
--	--	--	---

6	9	<p><u>Трудові операції:</u> Дидактичні ігри. Складання мозаїки, пазлів, кубиків, конструктору. Виконання виробу за зразком, за власною уявою.</p> <p>Робота з текстильними матеріалами. <u>Об'єкти виготовлення:</u> Зв'язування кольорових ниток, намотування на клубок, на картон. Складання колекції ниток – наклеювання на підкладку з цупкого паперу. Сортування намистинок (d>5мм.) (розмір, форма, колір) та нанизування намиста. Шиття по проколах способом голка вгору – голка вниз на смужці тонкого картону — закладка для книг.</p> <p><u>Техніко-технологічні відомості:</u> Організація робочого місця при</p>	<p>- за допомогою вчителя дотримується послідовності роботи;</p> <p>- вміє поетапно виконувати роботу за словесною інструкцією вчителя з показом прийомів виготовлення;</p> <p>- вміє співвідносити отвір у дошці для мозаїки із шипом деталі;</p> <p>- відбирати необхідні іграшки для гри;</p> <p>Учень:</p> <p>- має елементарне поняття про нитки.</p> <p>- вміє сортувати нитки за призначенням, товщиною;</p> <p>- сортує за розміром, формою намистинки;</p> <p>- вміє за допомогою вчителя відміряти потрібну довжину нитки;</p> <p>- організовує за допомогою</p>	<p>Виховання наполегливості, здатності до вольового зусилля. Корекція фізіологічних вад на основі виконання правильної постави під час складання конструктора. Корекція точності рухів та гнучкості кистей рук.</p> <p>Формування в учнів основ трудової діяльності. Розвиток пізнавальної активності. Розвиток тактильного відчуття, сприймання і тактильної пам'яті.</p> <p>Формування уявлень про</p>
---	---	---	---	--

	<p>роботі з текстильними матеріалами. Види та призначення ниток (для шиття, вишивання, плетіння гачком, в'язання спицями. Використання ниток у побуті (шиття та лагодження одягу, виготовлення оздоблень). Властивості ниток (колір, товщина), рвуться, ріжуться ножицями, зв'язуються. Призначення та правила користування ножицями, голками (дерев'яні, пластмасові), наперстком. Правила безпечної праці та зберігання голок (гольник, подушечка для голок). Правила шиття по проколах (голка вгору – голка вниз). Правила безпеки та гігієни праці при роботі з текстильними матеріалами.</p> <p><u>Трудові операції:</u></p> <p>Вправи на розривання (товщина < 40) та різання ниток різної довжини.</p> <p>Намотування ниток.</p> <p>Наклеювання ниток на підкладку.</p> <p>Зав'язування вузликів на кінцях ниток, шнурка, косички,</p>	<p>вчителя робоче місце для роботи з текстильними матеріалами;</p> <ul style="list-style-type: none"> - знає способи та прийоми обстежувальних дій: пальцями по контуру, вага, твердість, шорсткість тощо; - має елементарні уявлення про властивості та види ниток: товщина (тонкі, товсті), мають колір, легко ріжуться, рвуться, зв'язуються, скручуються, сплітаються; - має початкові знання про використання ниток у побуті (шиття, лагодження, в'язання одягу, виготовлення оздоблень); - називає інструменти для роботи з нитками і їх призначення; - дотримується санітарно-гігієнічних вимог під час роботи за допомогою вчителя; - обстежує предмети пальцями по контуру з промовлянням; - вміє розривати та розрізати нитки; - вміє намотувати нитки на картон; - вміє користуватися 	<p>форми предметів.</p> <p>Розвиток активного словника (назви інструментів, матеріалів їх, властивості).</p> <p>Розвиток здатності дітей до аналізу предметів на основі тактильного обстеження ниток.</p> <p>Розвиток психічних функцій: уваги, пам'яті.</p> <p>Корекція слухової уваги та зосередженості.</p> <p>Формування предметної співвіднесеності слова й образу предмета.</p> <p>Формування вміння здійснювати контроль за своєю діяльністю.</p> <p>Розвиток дрібної моторики рук (м'язового тонусу, сили утримання предмета, точності рухів).</p>
--	---	---	--

	<p>зав'язування бантиком і петлею. Сортування намистинок та нанизування намиста. Вправи на втягування нитки в голку. Шиття по проколах способом голка вгору – голка вниз на смужці тонкого картону.</p>	<p>інструментами; - вмiє нанизувати намисто; - вмiє шити по проколах.</p>	
--	--	---	--

Орієнтовні досягнення учнів на кінець року:

- використовує збережені аналізатори (слух, залишковий зір, дотик та ін.) під час виконання всіх завдань;
- орієнтується на робочому місці;
- показує, називає верх—низ, праву—ліву сторони аркуша папера;
- виділяє довгі та короткі, маленькі й великі деталі;
- впізнає й називає основні геометричні форми;
- володіє прийомами роботи з різними матеріалами;
- користується навчальним приладдям;
- виявляє пізнавальний інтерес до навчання праці;
- уважно слухає і розуміє мовлення вчителя;
- використовує засвоєний словник у власному мовленні;
- помічає й виправляє за допомогою вчителя помилки та недоліки у власному виробі;
- відповідає на запитання вчителя;
- культурно спілкується.

1 клас

(70 годин на рік, 2 години на тиждень)

Пор №	К-сть год.	Зміст навчального матеріалу.	Навчальні досягнення учнів.	Спрямованість корекційно-розвивальної роботи.
1	1	<p>Вступне заняття. Праця та її значення в житті людини. Значення ручної праці для підготовки до самостійного життя. Демонстрація виробів, виготовлених іншими учнями. Орієнтація на робочому місці. Розміщення предметів справа, зліва від себе, прямо перед собою, ближче – даліше. Правильна постава і дотримання порядку на робочому місці.</p>	<p>Учень: - знає що таке праця та її значення; - знає вимоги до поведінки учнів під час уроку праці; - має поняття про розміщення предметів справа, зліва від себе, прямо перед собою, зверху, знизу; - вміє знаходити та розташовувати предмети на парті за вказівкою вчителя;</p>	<p>Виховання вміння спрямовувати увагу на вчителя. Формування стійкості уваги. Формування вміння орієнтуватися на площині робочого столу. Формування організаційних умінь: знаходити та розташовувати предмети на парті.</p>
2	18	<p>Робота з глиною і пластиліном. <u>Об'єкти виготовлення:</u> Палички і стовпчики різної довжини і товщини. Драбинка, паркан, будиночок, ялинка, літак із підготовлених стовпчиків. Ліплення з пластиліну геометричних фігур (круг, квадрат, прямокутник, трикутник). Складання орнаменту за зразком з</p>	<p>Учень: - має елементарні уявлення про основні геометричні форми, що виготовляються; - вміє, за допомогою вчителя, пояснити на елементарному рівні, послідовність роботи; - вміє, порівнювати об'єкти виготовлення за розміром та</p>	<p>Формування в учнів організованості в трудовій діяльності, точного виконання вказівок учителя. Формування в учнів основ навчально-практичної діяльності. Формування уявлень про</p>

	<p>готових геометричних фігур. Овочі і фрукти у формі кулі: яблуко, помідор, апельсин. Ліплення за зразком предметів овальної форми: слива, огірок, картопля. Ліплення за зразком предметів конічної форми: морква, перець. Складання композиції з виготовлених овочів і фруктів. Ліплення іграшок: пірамідка, рибка, каченя — з натури. Ліплення сніговика — за уявою. Ліплення за зразком стилізованої фігури людини. Складання за уявою сюжетної композиції з стилізованих фігур людини “Діти на прогулянці” (колективна робота). Ліплення рельєфів букв і цифр на підкладній дошці або підкладці з картону за зразком. <u>Техніко-технологічні відомості:</u> Правила організації робочого місця при роботі з глиною та пластиліном. Властивості матеріалів: пластилін, холодний-твердий, теплий-м’який; глина, суха-тверда, розмочена (вимішена)- м’яка.</p>	<p>формою (за допомогою вчителя); - елементарні уявлення про форму овочів та фруктів, які виготовляються. - називає основні властивості пластиліну та глини за допомогою вчителя; - складає композиції за допомогою вчителя; - називає виліплює букви та цифри; - вміє, за допомогою вчителя, організувати робоче місце для виконання робіт із ліплення та дотримуватися санітарно-гігієнічних вимог; - знає способи та прийоми обстежувальних дій: пальцями по</p>	<p>геометричні форми об’єктів, що виготовляються. Розвиток дрібної моторики рук і тактильного сприймання на основі обстежувальних дій та підготовки пластиліну до роботи; Формування уявлень про глину та пластилін, їх пластичні якості. Розвиток полісенсорного сприймання. Розвиток тактильного відчуття, сприймання і тактильної</p>
--	---	--	---

	<p>Розминається руками, розкочується, відривається, відщипується, відрізається, вдавлюється, витягується, зліплюється.</p> <p>Види та призначення глини та пластиліну.</p> <p>Використання глини та пластиліну в побуті (іграшки, оздоблення, посуд).</p> <p>Основні кольори глини сіра, червона, жовта.</p> <p>Основні кольори пластиліну червоний, синій, жовтий, зелений, чорний, білий.</p> <p>Основні засоби праці (підкладна дошка, стека, жилка) та правила безпечного користування ними.</p> <p>Правила безпеки та гігієни праці при роботі з глиною і пластиліном.</p> <p><u>Трудові операції:</u></p> <p>Вправи на підготовку матеріалу до ліплення (розминання, вимішування).</p> <p>Вправи на розподіл цілого шматка пластиліну, глини на частини (відщипування, відривання, відрізання).</p> <p>Вправи на розкачування, скочування, сплющування між долонями та на підкладній дошці.</p>	<p>контуру, вага, твердість, шорсткість тощо;</p> <p>- має елементарні уявлення про застосування глини та пластиліну: виготовлення іграшок, посуду;</p> <p>- має початкові знання про: пластичні властивості глини й пластиліну (суха глина — тверда; розмочена — м'яка; холодний пластилін — твердий; теплий пластилін — м'який і в'язкий); кольори глини (сіра, червона, жовта); кольори пластиліну (чорний, червоний, синій, жовтий, зелений);</p> <p>- називає прилади та інструменти та правила користування ними (за допомогою вчителя);</p> <p>- обстежує предмети пальцями по контуру з промовлянням;</p> <p>- вміє за допомогою вчителя готувати робоче місце та матеріал до роботи;</p> <p>- має початкові знання про способи та вміння підготовки матеріалу до роботи;</p> <p>- вміє скочувати колоподібними рухами в долонях (куля),</p>	<p>пам'яті.</p> <p>Збагачення активного словника (назви інструментів, матеріалів, їх властивості, кольори).</p> <p>Формування предметної співвіднесеності слова й образу предмета.</p> <p>Розвиток пізнавальної активності.</p> <p>Розвиток вміння аналізувати предмети.</p> <p>Корекція просторових уявлень.</p> <p>Розвиток мисленневих операцій.</p> <p>Виховання наполегливості, здатності до вольового зусилля.</p> <p>Розвиток психічних функцій: уваги, пам'яті, мислення.</p> <p>Розвиток розвитком дотикового сприймання.</p> <p>Корекція фізіологічних вад на основі виконання правильної постави під час праці.</p> <p>Розвиток дрібної моторики рук</p>
--	---	--	---

3	16	<p>Вправи на вдавлювання поверхні, примазування. Вправи на витягування між долонями, зліплення кінців паличок. Вправи на з'єднання частин щільним стисканням.</p> <p>Робота з папером і картоном. <u>Об'єкти виготовлення:</u> Вироби, виконані способом складання і згинання, закладка для книг, іграшки (човник, голуб, карнавальна шапочка), кишеньки для зберігання геометричних фігур, матеріал для наочних арифметичних задач, найпростіші вироби для побутового вжитку, пакетики для насіння та ін. Виготовлення дидактичного матеріалу з математики. Меблі (стіл, диван, стільці, крісло) з готових коробочок. Вирізування зображення овочів і фруктів (слива, яблуко, огірок, помідор) за намальованим контуром. Різання смужки паперу в довжину поперемінно з обох боків, не дорізаючи до краю — гірлянда</p>	<p>вдавлювати на поверхні кулі (яблуко), розкачувати в долонях до овальної форми (огірок). - вміє з'єднувати окремі елементи виробу стисканням. - виліплює гриб з двох частин.</p> <p>Учень: - розуміє можливість практичного використання деяких виробів; - вміє за допомогою вчителя пояснити на елементарному рівні послідовність роботи; - має елементарні уявлення про основні геометричні форми, що виготовляються; - називає складові частини виробів (розмір, форма) за допомогою вчителя; - розрізняє папір за товщиною; - визначає більші та менші фігури; - викладає за зразком із допомогою вчителя орнаменти з готових деталей; - вміє виконувати роботу колективно; - складає меблі з готових</p>	<p>(м'язового тону, сили утримання предмета, точності рухів). Розвиток емоційного відгуку на основі результату праці.</p> <p>Формування в учнів основ навчально-практичної діяльності. Формування уявлень про геометричні форми, що використовуються під час роботи. Розвиток предметної співвіднесеності слова й образу предмета. Розвиток полісенсорного сприймання (слух та дотик). Розвиток тактильного відчуття, сприймання і тактильної пам'яті. Розвиток дрібної моторики рук та тактильного сприймання на основі сортування паперу;</p>
---	----	--	---	---

	<p>“змійка”.</p> <p>Виготовлення ялинкових гірлянд із смужок кольорового паперу (ланцюжок, гармошка). Робота ланками по 2 учні.</p> <p>Виготовлення ліхтариків, корзинок.</p> <p>Виготовлення прапорців з кольорового паперу.</p> <p>Складання за зразком орнаменту на смужці з геометричних фігур.</p> <p>Складання сюжетних композицій за задумом (за казкою “Колобок”, іграшка-неваляйка, човник, пірамідка, фрукти, овочі).</p> <p>Складання сюжетної композиції з геометричних фігур за зразком (сніговик, будиночок, вантажна машина).</p> <p><u>Техніко-технологічні відомості:</u></p> <p>Організація робочого місця при роботі з папером.</p> <p>Види та призначення паперу.</p> <p>Використання окремих видів паперу у побуті (серветки, газети, журнали, зошити, книжки).</p> <p>Основні кольори паперу: білий, чорний, червоний, жовтий, зелений, синій.</p> <p>Папір мнеться, згинається, рветься, ріжеться ножицями, розмокає у</p>	<p>коробочок;</p> <p>- складає за допомогою вчителя аплікацію з готових деталей;</p> <p>- складає за сюжетні композиції за допомогою вчителя;</p> <p>- вміє колективно виконувати роботу;</p> <p> </p> <p>- вміє, за допомогою вчителя, організувати робоче місце для виконання роботи з папером;</p> <p>- знає способи та прийоми обстежувальних дій;</p> <p>- орієнтується на аркуші паперу, називає верх-низ, зліва-справа;</p> <p>- має початкові знання про властивості паперу;</p> <p>- має елементарні уявлення про призначення деяких сортів</p>	<p>Поповнення словникового запасу новими словами: назви виробів, інструментів, видів паперу, його властивостей.</p> <p>Розвиток активного словника (назви інструментів, матеріалів їх, властивості).</p> <p>Розвиток вміння дітей аналізувати предмети на основі визначення форми деталей.</p> <p>Розвиток пізнавальної</p>
--	---	--	---

	<p>воді. Послідовність складання візерунків на смужці (за розміром, кольором, формою). Послідовність виконання аплікації. Прийоми роботи з шаблоном. Прийоми різання паперу по прямій, по кривій. Прийоми намазування деталей клеєм за допомогою пензля та подальшого наклеювання. Правила безпеки та гігієни праці при роботі з папером клеєм, ножицями, олівцем, витискачем.</p> <p><i>Трудові операції:</i> Вправи на згинання і розривання паперу по прямим лініях. Складання з кута на кут та по середній лінії, розпрасовування гладилкою від центра до краю, розривання паперу по лінії згинання. Вправи на різання ножицями по слідах згинання. Вирізування смужки. Різання смужки на квадрати, прямокутники. Вправи на різання по розмічених кривих лініях, заокруглення кутів</p>	<p>паперу; - має уявлення про основні кольори – білий, чорний, червоний, жовтий, зелений, синій; - знає й називає інструменти: ножиці, витискач, олівець; - має початкові знання про правила безпеки під час роботи ріжучими інструментами й клеєм; - дотримується санітарно-гігієнічних вимог під час роботи з папером та клеєм; - за допомогою вчителя підтримує порядок на робочому місці та прибирає його;</p> <p>- вміє згинати, розривати папір;- - володіє прийомами різання ножицями; - вміє підбирати потрібні матеріали та деталі; - вміє пізнавати на дотик види паперу; - вміє складати елементарні візерунки за зразком. - вміє обводити шаблон.</p>	<p>активності. Розвиток психічних функцій: уваги, пам'яті. Формування предметної співвіднесеності слова й образу предмета. Розвиток сенсорного сприймання на основі перцептивної діяльності. Виховання посидючості, акуратності, ретельності.</p> <p>Виховання наполегливості, здатності до вольового зусилля. Корекція уявлень про просторові відносини. Розвиток моторики: загальної; мілкої (у поєднанні з розвитком дотикового сприймання)</p>
--	---	---	--

4	15	<p>прямокутників і квадратів на око. Симетричне вирізування з кругів і овалів, складених удвоє, зображення овочів і фруктів (слива, яблуко, огірок, помідор) спочатку за намальованим контуром. Вирізування гірлянд із симетричними фігурами з смужок білого і кольорового паперу, складеного в 4—6 раз за намальованим контуром і без нього. Складання за зразком орнаменту.</p> <p>Робота з природними матеріалами.</p> <p>Екскурсія в природу для збирання природного матеріалу (листя, квітів, насіння — крилаток в'язу і клену, сучків та ін.).</p> <p><u>Об'єкти виготовлення:</u></p> <p>Виготовлення з листя гірлянд для прикрашення класу.</p> <p>Виготовлення з природного матеріалу колекцій, наочних таблиць.</p> <p>Складання за зразком сюжетної картини з засушеного листя “Відліт птахів”, “Букет”.</p>	<p>Учень:</p> <ul style="list-style-type: none"> - має елементарні поняття про природні матеріали і чому їх так називають. - має уявлення про збирання природних матеріалів; - має елементарне уявлення про подібність форми природних матеріалів до основних геометричних форм. - має поняття про необхідність раціонального використання різних матеріалів (гілки, вата, папір, картон). 	<p>Конкретизація уявлень про довкілля під час збирання природного матеріалу.</p> <p>Формування уявлень про геометричні форми природних матеріалів.</p> <p>Розвиток полісенсорного сприймання.</p> <p>Розвиток тактильного відчуття, сприймання і тактильної пам'яті.</p>
---	----	--	---	--

	<p>Виготовлення квітки за зразком: квітколоже — з пластиліну, пелюстки — крилатки в'яза, квітконіжка — дрiт.</p> <p>Виготовлення за зразком метелика: з пластиліну і крилаток клена чи маленьких листочків.</p> <p>Виготовлення за зразком кошика: з розкритої соснової шишки та паперових смужок для ручки і прикрас.</p> <p>Виготовлення за зразком мишеняти з жолудя або з нерозкритої соснової шишки і мочала.</p> <p>Виготовлення за зразком пташки з шишки ялини або сосни, пластиліну і гілочок.</p> <p>Виготовлення за зразком сови з шишки ялини, паперових, поролонових або шкіряних деталей і плісок жолудів (очі).</p> <p>Виготовлення за зразком їжака з пластиліну і голок з обламаних крилаток в'яза.</p> <p>Виготовлення за зразком кораблика з шкаралупи волоського горіха з парусом із стружки, паперу або листя дерев.</p> <p>Виготовлення яблука, м'яча, гриба з реп'яхів за зразком.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - називає природні матеріали за запитаннями вчителя; - вміє класифікувати природні матеріали за розміром та призначенням (за допомогою вчителя); - поєднує у виробі природні матеріали та папір; - поєднує природні матеріали та пластилін. - має поняття про багатодетальні вироби; 	<p>Розвиток мисленневих операцій на основі виконання послідовності трудових дій.</p> <p>Розвиток дрібної моторики рук (м'язового тону, сили утримання предмета, точності рухів).</p> <p>Виховання наполегливості, здатності до вольового зусилля.</p>
--	---	--	---

	<p>Виготовлення гриба з реп'яхів за зразком.</p> <p><u>Техніко-технологічні відомості:</u></p> <p>Правила організації робочого місця при роботі з природними матеріалами.</p> <p>Види природних матеріалів: листя, квіти, плоди дерев (каштани, горіхи, шишки, крилатки в'язу, насіння), пир'я і т.д.</p> <p>Властивості природних матеріалів що використовуються: вага, форма, розмір, колір, ступінь сухості, колючість, крихкість.</p> <p>Особливості використання та роботи з природними матеріалами.</p> <p>Використання природних матеріалів у побуті (оздоблення, прикраси).</p> <p>Правила безпеки та гігієни праці при роботі з природним матеріалом.</p> <p><u>Трудові операції:</u></p> <p>Наклеювання листя і квітів на підкладку.</p> <p>Виготовлення квітки.</p> <p>Виготовлення метелика.</p> <p>Виготовлення кошика.</p> <p>Виготовлення гриба з реп'яхів за зразком.</p> <p>Виготовлення мишеняти.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - вміє, за допомогою вчителя, організувати робоче місце для виконання роботи з природними матеріалами та дотримуватися санітарно-гігієнічних вимог; - знає способи та прийоми обстежувальних дій: пальцями по контуру, вага, твердість, шорсткість тощо; - має початкові знання про основні види природних матеріалів; - має елементарні уявлення про властивості матеріалів; - має початкові знання про з'єднання природних матеріалів із папером та між собою за допомогою клею та пластиліну; - обстежує предмети пальцями по контуру з промовлянням; - знає прийоми закріплення деталей на основі; - вміє нанизувати листя на нитку; - вміє складати найпростіші композиції із листя й квітів за допомогою вчителя. 	<p>Розвиток активного словника (назви природних матеріалів їх, властивості).</p> <p>Формування вміння аналізувати предмети на основі тактильного ознайомлення з природними матеріалами.</p> <p>Розвиток психічних функцій: уваги, пам'яті.</p> <p>Корекція просторових уявлень.</p> <p>Корекція слухової уваги та зосередженості.</p> <p>Формування предметної співвіднесеності слова й образу предмета.</p> <p>Розвиток загальної та дрібної моторики .</p> <p>Розвиток сенсорного сприймання за допомогою перцептивної діяльності.</p> <p>Корекція рухів та гнучкості кистей рук.</p>
--	---	---	---

5	9	<p>Виготовлення пташки. Виготовлення сови. Виготовлення кораблика. Виготовлення їжака. Виготовлення яблука, м'яча, гриба.</p> <p>Робота з текстильними матеріалами. <i>Об'єкти виготовлення:</i> Вишивання на папері по готових проколах геометричних фігур — коло, квадрат, трикутник. Вишивання на папері по готових проколах овочів і фруктів з наступним розфарбовуванням. Вишивання по малюнку, складеному вчителем, із самостійним проколюванням і наступним розфарбовуванням. Виготовлення китички з кольорових ниток. Виготовлення стилізованих фігурок з пучків зв'язаних ниток. Оформлення макетів з виробами, виготовленими раніше, із створенням ігрової ситуації. <i>Техніко-технологічні відомості:</i></p>	<p>Учень:</p> <ul style="list-style-type: none"> - має елементарне поняття про нитки. - вміє сортувати нитки за призначенням, товщиною; - сортує за розміром, формою намистинки; - вміє за допомогою вчителя відміряти потрібну довжину нитки; - вміє за допомогою вчителя виготовляти стилізовані фігурки; - вміє за допомогою вчителя складати колекцію ниток; - за допомогою вчителя оформлює макети; 	<p>Формування в учнів основ практично-навчальної діяльності. Розвиток умінь співвідносити слово з реальним об'єктом на основі ознайомлення з розкладними іграшками. Розвиток позитивних емоцій під час проведення дидактичних ігор. Формування уявлень про форми предметів у процесі обстеження потрібних деталей.</p>
---	---	--	--	--

	<p>Види та призначення ниток (для шиття, вишивання, плетіння гачком, в'язання спицями).</p> <p>Використання ниток у побуті (шиття та лагодження одягу, виготовлення оздоблень).</p> <p>Властивості ниток (колір, товщина), рвуться, ріжуться ножицями, зв'язуються, скручуються, сплітаються.</p> <p>Призначення та правила користування ножицями, голками (дерев'яні, пластмасові), наперстком.</p> <p>Правила безпечної праці та зберігання голок (гольник, подушечка для голок).</p> <p>Правила шиття по проколах (голка вгору – голка вниз).</p> <p>Правила безпеки та гігієни праці при роботі з текстильними матеріалами.</p> <p><u>Трудові операції:</u></p> <p>Вправи на розривання і різання ниток різної довжини.</p> <p>Зв'язування кольорових ниток, намотування на клубок, на картон.</p> <p>Зав'язування вузликів на кінцях ниток, шнурка, косички, зав'язування бантиком і петлею.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - організовує за допомогою вчителя робоче місце для роботи з текстильними матеріалами; - знає способи та прийоми обстежувальних дій; - має елементарні уявлення про властивості та види ниток; - має початкові знання про використання ниток у побуті (шиття, лагодження, в'язання одягу, виготовлення оздоблень); - знає види та призначення гудзиків; - називає інструменти для роботи з нитками і їх призначення; - дотримується санітарно-гігієнічних вимог під час роботи за допомогою вчителя; - вміє розривати та розрізати нитки; - вміє наклеювати нитки на картон; - вміє користуватися інструментами; - виконує стібок на трафареті; 	<p>Розвиток активного словника (назви деталей конструктора, їх властивості).</p> <p>Розвиток здатності дітей до аналізу предметів.</p> <p>Розвиток пізнавальної активності.</p> <p>Розвиток психічних функцій: уваги, пам'яті, мислення.</p> <p>Корекція просторових уявлень.</p> <p>Формування предметної співвіднесеності слова й образу предмета.</p> <p>Розвиток тактильного відчуття, сприймання і тактильної пам'яті.</p> <p>Виховання наполегливості, здатності до вольового зусилля.</p> <p>Корекція фізіологічних вад на основі виконання правильної постави під час складання конструктора.</p> <p>Корекція точності рухів та</p>
--	---	---	--

6	11	<p>Вправи на втягування нитки в голку. Шиття по проколах способом голка вгору – голка вниз. Зафарбовування контуру. Виготовлення стилізованих фігурок.</p> <p>Робота з конструктором. <u>Об'єкти виготовлення:</u> Різні види мозаїчних малюнків. Складання з паличок різних геометричних фігур за зразком. Збирання з готових деталей іграшкового будиночка і меблів. Різні вироби з конструктору: машина, будинок.</p> <p><u>Техніко-технологічні відомості:</u> Правила організації робочого місця при роботі з конструктором. Види конструкторів (набір</p>	<p>- пришиває гудзик до трафарету; - вміє поєднувати кольори олівця та нитки.</p> <p>Учень: - має елементарні поняття про основні геометричні форми, що викладаються з мозаїки. - співвідносить деталі конструктора з основними геометричними формами (за допомогою вчителя); - вміє співвідносить деталі конструктора за розміром та формою (за допомогою вчителя); - виконує вироби за власною уявою.</p> <p>- вміє за допомогою вчителя організувати робоче місце для роботи з конструктором та</p>	<p>гнучкості кистей рук.</p> <p>Формування в учнів основ трудової діяльності. Розвиток пізнавальної активності. Розвиток тактильного відчуття, сприймання і тактильної пам'яті. Конкретизація знайомих і нових слів. Корекція просторової орієнтації.</p> <p>Формування уявлень про форми предметів. Розвиток активного словника</p>
---	----	--	---	--

	<p>будівельних кубиків, великий конструктор типу „Лего”, мозаїки, великі пазли).</p> <p>Деталі конструктора.</p> <p>Види з'єднання деталей конструктора.</p> <p>Правила роботи з різними видами конструктору.</p> <p>Правила безпеки та гігієни праці при роботі з різними видами конструктору.</p> <p><u>Трудові операції:</u></p> <p>Складання мозаїки, пазлів, кубиків, конструктору.</p> <p>Виконання виробу за зразком, за власною уявою.</p> <p>.</p>	<p>проведення дидактичних ігор</p> <ul style="list-style-type: none"> - має поняття про види конструкторів та конструкторських наборів; - називає основні деталі різних конструкторів за запитаннями вчителя; - розрізняє рухомі й нерухомі сполучення цих деталей; - відбирає необхідні деталі для виконання роботи; - за допомогою вчителя дотримується послідовності роботи; - вміє поетапно виконувати роботу за словесною інструкцією вчителя з показом прийомів виготовлення; - вміє співвідносити отвір у дошці для мозаїки із шипом деталі; - відбирати необхідні іграшки для гри; 	<p>(назви інструментів, матеріалів їх, властивості).</p> <p>Розвиток здатності дітей до аналізу предметів на основі тактильного обстеження ниток.</p> <p>Розвиток психічних функцій: уваги, пам'яті.</p> <p>Корекція слухової уваги та зосередженості.</p> <p>Формування предметної співвіднесеності слова й образу предмета.</p> <p>Формування вміння здійснювати контроль за своєю діяльністю.</p> <p>Розвиток дрібної моторики рук (м'язового тону, сили утримання предмета, точності рухів).</p>
--	---	--	--

рієнтовні досягнення учнів на кінець року:

- використовує збережені аналізатори (слух, залишковий зір, дотик та ін.) під час виконання всіх завдань;
- орієнтується на робочому місці;
- впізнає й називає головні геометричні форми і тіла;

- користується навчальним приладдям;
- виявляє пізнавальний інтерес до навчання праці;
- виявляє готовність до оцінювання результату своєї діяльності;
- уважно слухає і розуміє мовлення вчителя і однокласників;
- використовує засвоєний словник у власному мовленні;
- помічає і виправляє помилки та недоліки у власному виробі;
- відповідає на запитання вчителя простими реченнями, використовуючи у власному мовленні слова, що означають просторові ознаки предметів: великий — маленький, високий — низький, широкий — вузький, рівні і слів, що означають просторові відношення предметів: спереду, справа, зліва, рівні;
- культурно спілкується:

2 клас

(140 годин на рік, 4 години на тиждень)

Пор №	К-сть год.	Зміст навчального матеріалу.	Навчальні досягнення учнів.	Спрямованість корекційно-розвивальної роботи.
1	36	<p>Робота з глиною і пластиліном. <u>Об'єкти виготовлення:</u> Виготовлення смужки з трикутників. Нанесення за допомогою стека геометричного орнаменту. Формування на площині прямокутних геометричних тіл — кубик (куб), брусок (паралелепіпед). Ліплення дидактичного матеріалу за допомогою стека і різачка: кубик великий, кубик маленький; брусок високий, брусок низький. Складання з виліплених деталей башти, будинку. Ліплення з природи стилізованих іграшок: автобус, вантажний автомобіль, легковий автомобіль. Провести гру за правилами вуличного руху, використовуючи вироби дітей. Ліплення з природи предметів циліндричної форми: чашка, стакан для олівців.</p>	<p>Учень: - вміє за допомогою вчителя організувати робоче місце під час виконання робіт з ліплення; - дотримується санітарно-гігієнічних вимог за допомогою вчителя; - має уявлення про використання глини в народному господарстві: виготовлення іграшок, посуду, цегла, черепиця; - знає пластичні властивості глини і пластиліну; - називає основні інструменти їх призначення. - складає композиції за допомогою вчителя; - вміє оздоблювати вироби нанесенням стеком орнаменту; - має уявлення про кольори глини — сіра, червона, жовта; - має уявлення про кольори плас-</p>	<p>Формування вміння спрямовувати увагу на вчителя. Виховання свідомого ставлення до будь-якої справи. Корекція просторової орієнтації. Формування в учнів організованості в трудовій діяльності, точного виконання вказівок учителя. Формування уявлень про форми предметів на основі роботи з пластичними матеріалами (зміна форм об'єктів виготовлення). Розвиток тактильного відчуття, сприймання і тактильної пам'яті на основі роботи з пластичними матеріалами.</p>

	<p>Ліплення з природи посуду конічної форми: відерце, квітковий горщик. Нанести стеком орнамент з прямих і хвилястих ліній.</p> <p>Ліплення стилізованих фігур птахів за зразком або з природи (іграшки). Курча і каченя; качка і гуска.</p> <p>Ліплення за зразком або з природи (іграшки). Стилізовані фігури тварин. Кішка і білка.</p> <p>Ліплення за зразком або природи іграшки — ведмедик, заєць, лисиця.</p> <p>Ліплення за уявою вільних композицій “Колобок і лисиця”, “Маша і ведмідь”, “Колобок і заєць”.</p> <p><u>Техніко-технологічні відомості:</u></p> <p>Організація робочого місця під час виконання ліпних робіт.</p> <p>Призначення глини і застосування цього матеріалу в народному господарстві. Глина — будівельний матеріал (цегла, черепиця).</p> <p>Прийоми застосування різачка для обробки матеріалу.</p> <p>Прийоми обробки стеком площин і ребер геометричних тіл.</p> <p>Прийоми з'єднання деталей способом примазування.</p> <p>Застосування глини для</p>	<p>тиліну — червоний, синій, жовтий, зелений, чорний, білий;</p> <p>- знає способи підготовки пластичного матеріалу до роботи: глина замочується, замішується; готовність глини до роботи; пластилін підігрівається і розминається;</p> <p>- володіє прийомами роботи з пластичними матеріалами: розкачування в долонях і на підкладній дошці (повторення) та ліплення посуду способом вдавлювання і розплющування стінок виробу пальцями;</p>	<p>Розвиток мисленневих операцій на основі складання композицій.</p> <p>Розвиток активного словника (назви інструментів, матеріалів їх властивості).</p> <p>Розвиток вміння дітей аналізувати предмети під час проведення обстеження предмету за допомогою дотику.</p> <p>Розвиток пізнавальної активності.</p> <p>Розвиток психічних функцій: уваги, пам'яті, мислення.</p> <p>Корекція уявлень про просторові відносини на основі</p>
--	---	--	---

	<p>виготовлення посуду. Ознайомлення учнів з керамічними виробами з глини — чайний і столовий посуд, декоративний посуд — кашпо, горшечки, глиняні іграшки.</p> <p>Прийоми оздоблення виробів з глини та пластиліну — нанесення орнаменту стеком, зафарбовування, розпис.</p> <p>Поняття про порції ліпних фігур пташок і тварин.</p> <p>Прийоми розчленування форми виробів на прості на геометричні форми.</p> <p>Значення кольору.</p> <p>Головне і другорядне у виробі.</p> <p>Просторове положення деталей на макеті.</p> <p>Організація робочого місця і додержання санітарно-гігієнічних вимог під час ліплення.</p> <p><u>Трудові операції:</u></p> <p>Ліплення посуду способом вдавлювання і розплющування стінок виробу пальцями.</p> <p>Нанесення малюнка стеком.</p> <p>Обробки виробу кольоровим пластиліном.</p> <p>Фарбування виробів з глини</p>	<p>- з'єднує деталі виробів способом примазування;</p> <p>- має початкові знання про прийоми обробки стеком площин і ребер геометричних тіл;</p> <p>- має елементарне поняття про порції ліпних фігур пташок і тварин.</p> <p>- розчленовує форми виробів на прості геометричні форми (за допомогою вчителя);</p> <p>- має елементарне уявлення про пропорційне співвідношення деталей виробу та елементів макета;</p> <p>- має елементарне уявлення про значення кольору;</p> <p>- вміє відщипувати, відривати, відрізати приблизно потрібну кількість матеріалу за допомогою вчителя;</p> <p>- наносить малюнок стеком.</p> <p>- виліплює посуд способом вдавлювання і розплющування</p>	<p>складання композицій.</p> <p>Корекція слухової уваги та зосередженості.</p> <p>Формування предметної співвіднесеності слова й образу предмету під час зміни форм об'єктів з пластичних матеріалів.</p> <p>Виховання наполегливості, здатності до вольового зусилля.</p> <p>Розвиток сенсорного сприймання за допомогою перцептивної діяльності.</p> <p>Корекція фізіологічних вад на основі виконання правильної</p>
--	--	--	---

2	32	<p>гуашевими фарбами. Розчленування форми виробу на геометричні форми. Знаходження пропорцій у виробі. З'єднання виліплених деталей в одне ціле способом примазування. Визначення пропорцій елементів макета Закріплення деталей макета на підставці.</p> <p>Робота з папером і картоном. <u>Об'єкти виготовлення:</u> Виготовлення матеріалу для рахунку в формі смужок, квадратів, трикутників, кругів. Виготовлення з картону плоских ялинкових прикрас у формі різних стилізованих зображень грибів, овочів, фруктів, риб, пташок, тварин, іграшок. Виготовлення виробів за допомогою плетіння з смужок паперу: рамок, сумочок, корзин очок, гаманців, іграшок. Виготовлення з цупкого паперу ялинкових прикрас об'ємної форми: ліхтарик з 4-х кружків, зігнутих пополам, ялинка з 3-х контурів, ракета з 3-х контурів.</p>	<p>стінок виробу пальцями; - визначає за допомогою вчителя просторове положення та пропорційне співвідношення; - вміє з'єднувати окремі елементи виробу.</p> <p>Учень: - розуміє можливість практичного використання деяких виробів; - має елементарні уявлення про основні геометричні форми що виготовляються; - вміє за допомогою вчителя пояснити послідовність виконання роботи; - вміє за допомогою вчителя організувати робоче місце; - орієнтується на аркуші паперу, називає верх-низ, зліва-справа; - називає складові частини виробів (розмір, форма) за допомогою вчителя; - розрізняє папір та картон за</p>	<p>постави під час праці. Розвиток дрібної моторики рук (м'язового тону, сили утримання предмета, точності рухів).</p> <p>Формування уявлень про геометричні форми, що використовуються в роботі . Поповнення словникового запасу новими словами (назви виробів). Розвиток предметної співвіднесеності слова й образу предмету на основі складання аплікацій. Формування в учнів основ практично-навчальної діяльності. Розвиток полісенсорного сприймання. Розвиток тактильного відчуття,</p>
---	----	--	---	--

	<p>Виготовлення аплікаційним способом найпростіших навчальних посібників: наочних таблиць з лічби, числових таблиць з цифровими позначеннями; геометричного лото (з готових квадратів, прямокутників, кругів, овалів, трикутників): складання колекцій з паперу і картону.</p> <p>Складання геометричного орнаменту для оздоблення рамочки.</p> <p>Вирізування за контурним рельєфним малюнком геометричних фігур овочів, фруктів, тварин. Наклеювання вирізаних зображень на картки.</p> <p>Виготовлення підкладок (таблиць) квадратної і прямокутної форми для кріплення плоских природних матеріалів для наклеювання вирізок — виготовлення дидактичного матеріалу для уроків з розвитку мови, математики та ін.</p> <p>Виготовлення таблиць невеликого формату для наклеювання репродукцій, фотографій, листівок, вирізок.</p> <p>Ремонт наочних посібників невеликого формату, наклеєних на картоні (обклеювання з</p>	<p>товщиною;</p> <ul style="list-style-type: none"> - визначає більші та менші фігури; - викладає за зразком із допомогою вчителя орнаменти з готових деталей; - складає за допомогою вчителя аплікацію з готових деталей; 	<p>сприймання і тактильної пам'яті.</p> <p>Розвиток мисленнєвих операцій.</p> <p>Розвиток пізнавальної активності.</p> <p>Виховання наполегливості, здатності до вольового зусилля.</p>
--	---	---	---

	<p>протилежної сторони паперу, заміна окантовки).</p> <p><u>Техніко-технологічні відомості:</u></p> <p>Організація робочого місця. Застосування і призначення паперу та картону. Сировина, з якої виготовляють папір і картон. Властивості і особливості картону: згинається, ламається, ріжеться, тонкий і товстий картон; вбирає вологу, міцніший за папір, колір картону. Елементарні відомості про сорти картону — палітурний і ящиківий. Інструменти, що застосовуються для роботи з картоном, їх призначення; ножиці, щіточка, гладилка, шаблон. Елементарні відомості про короблення картону. Прийоми обклеювання картону папером. Клеючі суміші для роботи з картоном і папером (клейстер, казеїновий клей). Призначення окантовки у виробках із картону. Матеріали, що застосовуються для окантовки, — палітурні тканини:</p>	<ul style="list-style-type: none"> - має елементарні поняття про призначення деяких сортів паперу та картону (газетний, писальний, папір для малювання, цигарковий, обгортковий, глянцевої, кольоровий); - має початкові знання про властивості паперу та картону; - має елементарні знання про виготовлення паперу та картону; - має уявлення про основні кольори — білий, чорний, червоний, жовтий, зелений, синій; - має елементарні уявлення про палітурні тканини: коленкор, лідерин або паперові замітники цих тканин; - розуміє значення ремонту та догляду за посібниками та книгами; - називає інструменти: ножиці, олівець, витискач, гладилка; - має початкові знання правил безпеки під час роботи різальними інструментами; - володіє поняттями вище — нижче, правіше — лівіше. 	<p>Поповнення словникового запасу новими словами: назви виробів, інструментів, видів паперу, його властивостей. Розвиток активного словника (назви інструментів, матеріалів їх, властивості). Розвиток вміння дітей аналізувати предмети на основі визначення форми деталей. Розвиток пізнавальної активності. Розвиток психічних функцій: уваги, пам'яті. Формування предметної співвіднесеності слова й образу предмета. Розвиток сенсорного сприймання на основі перцептивної діяльності. Виховання посидючості, акуратності, ретельності.</p>
--	--	---	---

	<p>коленкор, лідерин або паперові замітники цих тканин. Застосування картону в житті школи. Значення ремонтних робіт для збереження посібників. Дотримання санітарно-гігієнічних вимог. <u>Трудові операції:</u> Розмічання паперу і картону за допомогою мірочки, лінійки і шаблону. Різання ножицями по прямих і кривих лініях. Прийоми різання смужок. Склеювання картону. Обклеювання картону кольоровим папером з обох сторін. Розмічання паперу і картону за шаблонами складної конфігурації. Прикрашення виробів з картону аплікаціями. Окантовування смужками паперу. Роботи з лінійкою і шаблоном під час розмічування. Змащування клеєм паперу по всій поверхні. Найпростіші прийоми вимірювань з допомогою лінійки з рельєфними поділками.</p>	<p>- володіє прийомами змащування деталей аплікації клеєм і наклеювання їх в певній послідовності; - вміє тримати інструмент;</p> <p>- вміє складати аркуш з кута на кут та по середній лінії; - вміє за допомогою вчителя розмічати папір і картон за допомогою мірочки, лінійки і шаблону; - вміє розміщувати за допомогою вчителя елементи аплікації на аркуші паперу; - вміє різати ножицями по прямій лінії розмітки; - вміє за допомогою вчителя проводити елементарні вимірювання; - вміє викладати узор з готових геометричних фігур. - вміє розміщувати фігури за інструкцією вчителя: одна за однією, одна над другою, одна під другою.</p>	<p>Виховання наполегливості, здатності до вольового зусилля. Корекція уявлень про просторові відносини. Розвиток моторики: загальної; мілкої (у поєднанні з розвитком дотикового сприймання)</p>
--	---	---	--

3	30	<p>Розмічання паперу і картону на зовнішньому і внутрішньому контурі шаблону, раціональне розмічання.</p> <p>Склеювання іграшки із зігнутих під прямим кутом контурів виробів.</p> <p>Ведення відрахунку розміру від нульової поділки.</p> <p>Робота з природними матеріалами. <u>Об'єкти виготовлення:</u> Монтаж лічильних наочних таблиць з природного матеріалу. Виготовлення пташки з жолудів, пир'я і паличок або ослика з жолудів, паличок і крилаток в'яза за зразком. Виготовлення зайця з жолудів, паличок і крилаток в'яза за зразком. Виготовлення рибки з персикової кісточки і паперових деталей за зразком. Виготовлення їжака з реп'яха за зразком. Робота за задумом. Виготовлення об'ємних виробів після прочитаних оповідань, казок, екскурсій. Композиції із засушених листків, квітів, трав на цупкій підніжці за</p>	<p>Учень:</p> <ul style="list-style-type: none"> - має елементарні знання про природні матеріали і чому їх так називають; - має елементарні уявлення про подібність форми природних матеріалів до основних геометричних форм; - збирати та зберігати природні матеріали; - знає про необхідність раціонального використання різних матеріалів (гілки, вата, папір, картон); - сортує за допомогою вчителя природні матеріали за розміром та призначенням; - поєднує у виробі природні 	<p>Конкретизація уявлень про довкілля під час збирання природного матеріалу.</p> <p>Формування уявлень про геометричні форми природних матеріалів.</p> <p>Розвиток полісенсорного сприймання (слух, дотик).</p> <p>Розвиток тактильного відчуття, сприймання і тактильної пам'яті.</p> <p>Розвиток мисленнєвих операцій на основі виконання послідовності трудових дій.</p> <p>Розвиток дрібної моторики рук (м'язового тону, сили утримання предмета, точності</p>
---	----	---	--	---

	<p>зразком і за уявою (“Букет”, “Гілка у вазі”, “Листопад”, “Візерунки”, “Палатковий табір у лісі” і ін.).</p> <p>Виготовлення аплікацій з тонкої соснової кори за зразком і за уявою (овочі, фрукти, гриби, тварини і ін.) на підставці з картону або з тонкої фанери.</p> <p>Колективне виготовлення макета до казки „Теремок”. Програти казку. Слабкі учні виконують найпростіші деталі. Оформлення макета з допомогою вчителя.</p> <p>Виготовлення макета до казки “Самі винні” по ланках з 2-х учнів. Знаходження в сучках і коренях подібності до образів тварин, людей, різних предметів. Обробка, доповнення різними деталями: шишками, корою, мохом, дротом, папером і ін.</p> <p><u>Техніко-технологічні відомості:</u></p> <p>Організація робочого місця, дотримання санітарно-гігієнічних вимог.</p> <p>Властивості матеріалів, що використовуються в роботі: колір, форма, твердість, величина, чіпкість реп'яха.</p> <p>Інструменти, що застосовуються</p>	<p>матеріали та папір;</p> <p>- поєднує природні матеріали та пластилін;</p> <p>- має початкові знання про основні види природних матеріалів;</p> <p>- має елементарні знання про властивості природних матеріалів, які використовуються під час роботи;</p> <p>- має початкові знання про</p>	<p>рухів).</p> <p>Виховання наполегливості, здатності до вольового зусилля.</p> <p>Розвиток активного словника (назви природних матеріалів їх властивості).</p> <p>Розвиток вміння дітей до аналізу предметів на основі тактильного ознайомлення з природними матеріалами.</p> <p>Розвиток психічних функцій:</p>
--	--	---	--

	<p>під час роботи: шило, ніж, ножиці. Матеріали, що використовуються для скріплення деталей: казеїновий клей, ПВА, пластилін, палички, дрiт, нитки та ін. Властивості тонкої соснової кори: товщина, колір, різновидність форм луски. Послідовність складання макета. Властивості і застосування випадкових матеріалів (дрiт, папір, пластилін і ін.). Дотримання санітарно-гігієнічних вимог під час роботи з природними матеріалами. <u>Трудові операції:</u> З'єднання деталей за допомогою клею, дроту, ниток, паличок. Визначення та дотримання пропорцій. Прикріплення засушених листків і квітів, кори на підкладку (наклеювання, пришивання, приклеювання смужками паперу). Складання композиції. Закріплення окремих деталей і фігур на підставці пластиліном і клеєм. Зачищення і обробка ножом або щіткою сучка або кореня.</p>	<p>матеріали, що використовуються для скріплення деталей: казеїновий клей, пластилін, палички, дрiт, нитки і ін; - має елементарні відомості про властивості і застосування додаткових матеріалів (дрiт, папір, пластилін і ін.). - користується та називає інструменти, що використовуються у роботі; - з'єднує та закріплює деталі на підставці за допомогою вчителя; - прикріплює засушене листя і квіти на підкладку смужками паперу, намазує листя, чашечки квітів клеєм і наклеює їх на підкладку за допомогою вчителя; - складати найпростіші композиції із листя і квітів за інструкцією вчителя. - зачищає та обробляє ножом або щіткою сучка або кореня.</p>	<p>уваги, пам'яті. Корекція уявлень про просторові відносини на основі розташування деталей у виробі. Корекція слухової уваги та зосередженості. Формування предметної співвіднесеності слова й образу предмета. Розвиток загальної та дрібної моторики . Розвиток сенсорного сприймання за допомогою перцептивної діяльності. Корекція рухів та гнучкості кистей рук.</p>
--	--	---	---

4	20	<p>Робота з текстильними матеріалами. <u>Об'єкти виготовлення:</u> Плетіння кіски з ниток одного кольору, тасьми, шпагату. Плетіння з трьох кісок пояса. Оформлення кінців пояса китичками. Виготовлення декоративної тарілки, вази або кашпо з кісок із шпагату. Виготовлення з ниток стилізованих фігурок, ягід, квітів із зв'язаних пучків ниток. Пришивання гудзиків з двома отворами — повторення прийомів шиття, голка “вгору — вниз”. Виготовлення з розгорнутого аркуша паперу й зошита в клітинку мішечка для зберігання робіт. Екскурсія в швейну майстерню. Вправи на розкроювання тканини за готовою викройкою в формі квадрата або прямокутника. Складання колекції тканин з чітко вираженою лицевою і зворотною сторонами на підкладці з картону. Вишивання серветки по канві зметувальними стібками і ручною строчкою.</p>	<p>Учень:</p> <ul style="list-style-type: none"> - організовує робоче місце для роботи з текстильними матеріалами за допомогою вчителя; - має елементарні поняття про нитки, тасьму, шпагат, гудзики; - вміє сортувати нитки за кольором, призначенням, товщиною за інструкцією вчителя; - вміє відривати чи відрізати потрібну довжину нитки для виробу; - вміє пришивати гудзик; - вміє виготовляти стилізовані фігурки та китиці з пучків ниток; - вміє розрізняти основні види тканин на дотик; - складати колекції тканин; - дотримуватися санітарно-гігієнічних вимог під час роботи. 	<p>Формування в учнів основ трудової діяльності. Розвиток пізнавальної активності на основі передчуття кінцевого результату. Розвиток тактильного відчуття, сприймання і тактильної пам'яті. Формування уявлень про форми предметів. Розвиток полісенсорного сприймання. Виховання наполегливості здатності до вольового зусилля;</p>
---	----	--	---	--

	<p>Вишивання закладки із канви зметувальним стібком. Оформлення кінців закладки китицями з залишених довгих кінців ниток вишивки.</p> <p><u>Техніко-технологічні відомості:</u></p> <p>Організація робочого місця, дотримання санітарно-гігієнічних вимог під час роботи з текстильними матеріалами.</p> <p>Застосування і призначення ниток.</p> <p>Властивості ниток: колір, товщина; розрізаються, розриваються, скручуються, сплітаються.</p> <p>Види гудзиків.</p> <p>Ознайомлення з ручними стібками: зметувальний стібок, ручна строчка.</p> <p>Застосування і призначення тканин в житті людини.</p> <p>Елементарні поняття про види тканин і їх призначення — тканини для верхнього одягу, тканини для білизни.</p> <p>Властивості і особливості тканин як матеріалу: мнеться, розривається, товста і тонка, гладенька і шорстка. Мають різне пофарбування. Лицеві та зворотні сторони тканин.</p> <p>Інструменти, що застосовуються</p>	<ul style="list-style-type: none"> - властивості та види ниток, тасьми, шпагату; - має елементарні поняття про види тканин та їх призначення; - має початкові знання про властивості й особливості тканин як матеріалу: мнеться, розривається, товста і тонка, гладенька і шорстка; пофарбування; лице та виворіт; - відбирає і називає інструменти для роботи з текстильними матеріалами та їх призначення: ножиці, наперсток, шпильки, голки (короткі і довгі, товсті і тонкі), збереження голок (гольник, подушечка для голок); - знає і називає види гудзиків; - знає і називає деякі ручні стібки; - називає безпечні прийоми роботи за запитаннями вчителя; 	<p>Розвиток активного словника (назви інструментів, матеріалів їх, властивості).</p> <p>Розвиток здатності дітей до аналізу предметів на основі тактильного обстеження ниток.</p> <p>Розвиток психічних функцій: уваги, пам'яті.</p> <p>Корекція слухової уваги та зосередженості.</p> <p>Формування предметної співвіднесеності слова й образу предмета.</p>
--	---	--	---

5	22	<p>під час роботи з тканинами, їх призначення: ножиці, голки, наперсток, шпильки. Складання викройки за заданими розмірами під керівництвом учителя. Раціональне використання матеріалу. Дотримання правил техніки безпеки та санітарно-гігієнічних вимог. <u>Трудові операції:</u> Виготовлення стилізованих фігурок з ниток Звивання шнура і плетіння кіски. Пришивання гудзиків. З'єднання зметувальним стібком бокових сторін мішечка. Виконання зметувального стібка. Виконання стібка “зверху вниз”: Вишивання виробу. Поєднання ниток і тканин за кольором.</p> <p>Робота з конструктором. <u>Об'єкти виготовлення:</u> Ігри з технічними і механізованими іграшками. Збирання з деталей дерев'яних конструкторів найпростіших</p>	<p>- вміє користуватися інструментами; - звиває шнур і плете кіски; - виконує стібок “вгору-вниз”; - володіє навичкою закріплення нитки на початку та в кінці строчки; - відбирає та наклеює тканини на картон.</p> <p>Учень: - має елементарні поняття про основні геометричні форми що викладаються з мозаїки.</p>	<p>Формування вміння здійснювати контроль за своєю діяльністю. Розвиток дрібної моторики рук (м'язового тону, сили утримання предмета, точності рухів).</p> <p>Формування в учнів основ практично-навчальної діяльності.</p>
---	----	---	--	---

	<p>іграшок (іграшкових меблів, будиночків та ін.). Різні іграшкові будівлі з дерев'яного конструктора. Виготовлення з деталей металевих конструкторів найпростіших іграшок. Ознайомлення з прийомами з'єднання і кріплення деталей (без застосування інструментів). Різні види мозаїчних малюнків. Різні вироби з конструктору: машина, будинок. <u>Техніко-технологічні відомості:</u> Правила організації робочого місця при роботі з конструктором. Види конструкторів (набір будівельних кубиків, великий конструктор типу „Лего”, мозаїки, великі пазли). Деталі конструктора. Види з'єднання деталей конструктора. Правила роботи з різними видами конструктору. Правила безпеки та гігієни праці при роботі з різними видами конструктору. <u>Трудові операції:</u></p>	<p>- знає і називає правила проведення дидактичних ігор; - вміє співвідносити деталі конструктора з основними геометричними формами, що виготовляються; - виконує деякі вироби за власною уявою; - знає види конструкторів; - називає основних деталей різних конструкторів; - має елементарні уявлення про рухомі і нерухомі сполучення цих деталей; - організовує робоче місце для роботи з конструктором та для проведення дидактичних ігор за допомогою вчителя;</p>	<p>Формування в учнів організованості в трудовій діяльності, точного виконання вказівок учителя. Розвиток позитивних емоцій під час проведення дидактичних ігор. Формування уявлень про форми предметів у процесі обстеження потрібних деталей. Розвиток активного словника (назви деталей конструктора, їх властивості). Розвиток здатності дітей до аналізу предметів. Розвиток пізнавальної активності. Корекція уявлень про просторові відносини. Формування предметної співвіднесеності слова й образу предмета. Розвиток тактильного відчуття, сприймання і тактильної пам'яті.</p>
--	---	--	---

		Складання мозаїки, пазлів, кубиків, конструктору. Виконання виробу за зразком, за власною уявою.	- володіє прийомами з'єднання деталей конструктора; - відбирає для виробу потрібні деталі; - скласти виріб.	Корекція фізіологічних вад на основі виконання правильної постави під час проведення занять. Розвиток загальної та дрібної моторики. Корекція рухів та гнучкості кистей рук.
--	--	---	---	--

Орієнтовні досягнення учнів на кінець року:

- використовує збережені аналізатори (слух, залишковий зір, дотик та ін.) під час виконання всіх завдань;
- самостійний аналіз зразка виробу; самостійне порівняння із натуральним об'єктом, чучелом, іграшкою, ілюстрацією.
- самостійне складання плану роботи над виробом.
- виконання виробу з деякою допомогою вчителя і самостійно.
- вміння дотримуватись планування при виготовленні виробу.
- самостійний словесний звіт про виконану роботу.
- детальний аналіз свого виробу і виробу товариша за окремими запитаннями вчителя і самостійно.
- використання у власному мовленні технічної термінології.
- самостійне орієнтування на аркуші паперу і підкладці.
- просторове орієнтування при виконанні об'ємних робіт, правильне розміщення деталей, дотримання пропорцій і розмірів.

- використання у власному мовленні слів, що означають просторові ознаки предметів (короткий — коротший, довгий — довший, вище — нижче і т. д.), слів, що означають просторові відношення предметів (кругом, біля, близько, далеко — далі).

3 клас

(140 годин на рік, по 4 години на тиждень)

Пор №	К-сть год.	Зміст навчального матеріалу	Навчальні досягнення учнів	Спрямованість корекційно-розвивальної
1	30	<p>Робота з глиною і пластиліном. <u>Об'єкти виготовлення:</u> Ліплення з натури столярних інструментів, що мають прямокутні геометричні форми: киянка (дерев'яний, молоток), рубанок, молоток з квадратним бойком. Ліплення з натури предметів циліндричної форми: чашка, стакан для олівців. Ліплення з натури посуду конічної форми: відерце, квітковий горщик. Нанести стеком орнамент з прямих і хвилястих ліній. Ліплення за уявою чайного посуду в формі кулі, циліндра, конуса і круга: чайник для заварки, чашка з блюдцем, десертна тарілку.</p>	<p>Учень: - вміє організовувати робоче місце під час виконання робіт з ліплення; - дотримується санітарно-гігієнічних вимог за допомогою вчителя; - має уявлення про призначення глини: виготовлення іграшок, посуду; - має елементарні знання про пластичні властивості глини і пластиліну; - називає основні інструменти їх призначення. - складає композиції за</p>	<p>Формування в учнів організованості в трудовій діяльності, точного виконання вказівок учителя. Формування в учнів основ навчальної діяльності. Формування уявлень про форми предметів. Розвиток полісенсорного сприймання. Розвиток тактильного відчуття, сприймання і тактильної пам'яті. Розвиток мисленневих операцій.</p>

	<p>Нанести візерунок стеком за вибором учнів.</p> <p>Провести гру — накрити на стіл. Ліплення стилізованих фігур птахів за зразком або з натури (іграшки): курча і каченя; качка і гуска.</p> <p>Ліплення за зразком або з натури (іграшки) стилізованих фігур тварин: кішка, білка, ведмедик, заєць, лисиця.</p> <p>Ліплення за уявою тематичних макетів на підкладці з цупкого картону або тонкої фанери: “стіл, накритий для обіду”, “стіл, накритий для чаю”.</p> <p>Ліплення за уявою вільних композицій “Колобок і лисиця”, “Маша і ведмідь”, “Колобок і заєць”.</p> <p><u>Техніко-технологічні відомості:</u></p> <p>Організація робочого місця під час виконання ліпних робіт.</p> <p>Призначення глини і застосування цього матеріалу в народному господарстві. Глина — будівельний матеріал (цегла, черепиця).</p> <p>Призначення інструментів: киянки, рубанка, молотка.</p> <p>Застосування різачка для обробітку матеріалу.</p>	<p>допомогою вчителя;</p> <p>- володіє прийомами роботи з пластичними матеріалами: розкачування в долонях і на підкладній дошці (стовпчики), скочування колоподібними рухами в долонях (куля), вдавлення на поверхні кулі (яблуко), скочування колоподібними рухами кулі та розкочування в долонях до овальної форми</p>	<p>Виховання наполегливості, здатності до вольового зусилля.</p> <p>Розвиток активного словника (назви інструментів, матеріалів їх властивості).</p> <p>Розвиток здатності дітей до аналізу предметів.</p> <p>Розвиток пізнавальної активності.</p> <p>Розвиток мовлення.</p> <p>Розвиток психічних функцій: уваги, пам'яті, мислення.</p>
--	--	--	--

	<p>Прийоми обробітку стеком площин і ребер геометричних тіл. Прийоми з'єднання деталей способом примазування. Визначення на око і за допомогою лінійки висоти, довжини і ширини виробу. Застосування глини для виготовлення посуду. Ознайомлення учнів з керамічними виробами з глини — чайний і столовий посуд, декоративний посуд — кашпо, горщечки, глиняні іграшки. Оздоблювальні роботи на виробках з глини — нанесення орнаменту стеком, зафарбовування, розпис. Пропорції ліпних фігур пташок і тварин. Поняття про динаміку в скульптурних зображеннях. Просторове положення деталей на макеті. Правила безпеки та гігієни праці при роботі з глиною та пластиліном. <u>Трудові операції:</u> Ліплення посуду способом вдавлювання і розплющування стінок виробу пальцями.</p>	<p>(огірок), витягування одного кінця стовпчика (морква), боковини кулі (груша); - має початкові знання про способи підготовки пластичного матеріалу до роботи; - знає і називає кольори глини — сіра, червона, жовта, пластиліну — червоний, синій, жовтий, зелений, чорний, білий; - вміє відщипувати, відривати, відрізати приблизно потрібну кількість матеріалу за допомогою</p>	<p>Корекція уявлень про просторові відносини. Корекція слухової уваги та зосередженості. Формування предметної співвіднесеності слова й образу предмету. Розвиток моторики: загальної; мілкої (в поєднанні з розвитком дотикового сприймання)</p>
--	---	--	--

2	32	<p>Обробки виробу стеком. Нанесення малюнка стеком. Фарбування виробів з глини гуашевими фарбами. Розчленування форми зображення на геометричні форми. Знаходження пропорцій у виробі. З'єднання виліплених деталей в одне ціле способом примазування. Ліплення елементів макета по каркасу із сірників і тонкого дроту.</p> <p>Робота з папером і картоном. <u>Об'єкти виготовлення:</u> Виготовлення підкладок для макетів, що виконуються на уроках праці в молодших класах. Виготовлення таблиць з прорізами для роботи на уроках математики в молодших класах. Виготовлення за зразком і за словесним описом вчителя різних виробів: брошуровка зошитів, виготовлення папки для зберігання паперу, стаканчиків для вирощування розсади, коробочок для зберігання зразків колекцій. Вирізування ножицями смуг з перфокарткового паперу. Виготовлення складаного метра з</p>	<p>вчителя; - вмiє лiпити посуду способом вдавлювання i розплющування стiнок виробу пальцями; - вмiє наносити простi узори стеком; - вмiє з'єднувати окреми елементи виробу.</p> <p>Учень: - розумiє можливiсть практичного використання деяких виробiв; - має елементарнi уявлення про основнi геометричнi форми що виготовляються; - вмiє за допомогою вчителя пояснити послiдовнiсть виконання роботи; - вмiє за допомогою вчителя організувати робоче мiсце; - орієнтується на аркуші паперу, називає верх-низ, зліва-справа; - називає складові частини виробів (розмір, форма) за допомогою вчителя;</p>	<p>Розвиток сенсорного сприймання за допомогою перцептивної діяльності. Корекція фізіологічних вад на основі виконання правильної постави під час праці. Корекція рухів та гнучкості кистей рук. Розвиток дрібної моторики рук (м'язового тону, сили утримання предмета, точності рухів).</p> <p>Формування уявлень про геометричні форми. Поповнення словникового запасу новими словами. Розвиток предметної співвіднесеності слова й образу предмету. Формування в учнів основ навчальної діяльності. Розвиток полісенсорного сприймання. Розвиток тактильного відчуття, сприймання і тактильної пам'яті. Розвиток мисленнєвих</p>
---	----	--	--	---

	<p>рельєфними поділками на дециметри.</p> <p>Практичне використання саморобних вимірювальних інструментів для вимірювання ширини і довжини кришки парти і т.д.</p> <p>Ділення квадрата шляхом складання і перегинання на дві і чотири рівні частини.</p> <p>Перетворення квадрата в різні фігури за допомогою перегинання.</p> <p>Вирізування фігур по лінії згину і наклеювання на папір.</p> <p>Виготовлення цікавої гри на тему: „З яких геометричних фігур можна скласти квадрат”.</p> <p>Виготовлення плоских карнавальних напівмасок і масок із тонкого матеріалу і цупкого паперу.</p> <p>Окантовування навчальних таблиць невеликого формату смужками з палітурних тканин (ледерин, коленкор), перший виріб виконується за показом прийомів роботи вчителем, наступні — за зразком самостійно.</p> <p>Виготовлення найпростіших коробок.</p> <p>Ремонт брошур і книг із одного-</p>	<ul style="list-style-type: none"> - розрізняє папір за товщиною; - визначає більші та менші фігури; - викладає за зразком із допомогою вчителя орнаменти з готових деталей; - складає за допомогою вчителя аплікацію з готових деталей; - вирізує гірлянду із симетричними фігурами з смужок білого і кольорового паперу; - виконує елементарний ремонт книг; 	<p>операцій.</p> <p>Виховання наполегливості, здатності до вольового зусилля.</p>
--	---	--	---

	<p>двох зошитів, підклеювання розірваних сторінок, приклеювання спинки із палітурних тканин або замітника цих матеріалів.</p> <p><u>Техніко-технологічні відомості:</u> Організація робочого місця і санітарно-гігієнічні вимоги під час роботи з картоном і іншими матеріалами. Елементарні відомості про професію картонажника-палітурника. Технологічні особливості виробів із паперу і картону (деталі виробів склеюють і зшивають). Поняття про багатодетальні вироби. Поняття про групи інструментів і їх призначення: для розмітки та для обробки матеріалів. Ознайомлення із властивостями і призначенням палітурних матеріалів — коленкор, ледерин, тасьма. Клеючі речовини (клейстер, клей промислового виробництва). Застосування картону для оформлення робіт. Застосування інших матеріалів у поєднанні з картоном і папером</p>	<ul style="list-style-type: none"> - має елементарні поняття про призначення деяких сортів паперу та картону; - має початкові знання про властивості паперу та картону; - має уявлення про основні кольори — білий, чорний, червоний, жовтий, зелений, синій; - називає інструменти: ножиці, олівець, витискач, гладилка; - має початкові знання правил безпеки під час роботи різальними інструментами; - має початкові знання про групи інструментів; - володіє поняттям про багатодетальні вироби; - володіє прийомами змащування деталей аплікації клеєм і наклеювання їх в певній послідовності; - вміє розрізняти папір за товщиною; - вміє тримати інструмент; - має початкові знання про 	<p>Розвиток активного словника (назви інструментів, матеріалів їх властивості). Розвиток пізнавальної активності. Розвиток мовлення. Розвиток психічних функцій: уваги, пам'яті, мислення. Корекція уявлень про просторові відносини. Формування предметної співвіднесеності слова й образу предмету.</p>
--	--	---	--

	<p>(нитка, тасьма), випадкові матеріали — поролон, обрізки шкіри, фольга та ін. Прийоми розмічання картону і паперу за шаблонами. Прийоми прорізування отворів у картоні. Прийоми пришивання тасьми і інших матеріалів до деталей з картону. Елементарні відомості про призначення картону як матеріалу для виготовлення різної тари. Властивості коробкового картону: товстіший і міцніший порівняно з іншими сортами, колір коробкового картону. Способи виготовлення коробок. Елементарні відомості про виготовлення книг. Основні елементи палітурки: зошит, кришки, спинка. Безпечні прийоми роботи. <u>Трудові операції:</u> Вправи на розмічання паперу і картону за допомогою рельєфної лінійки. Перегинання, складання, вирізування, проколювання, склеювання і зшивання.</p>	<p>професію картонажника-палітурника; - має початкові знання про властивості та призначення палітурних матеріалів — коленкор, ледерин, тасьма; - знає ключі речовини (клейстер, клей промислового виробництва).</p> <p>- розмічає папір і картон за допомогою вчителя; - вміє перегинати, складати, вирізувати, проколювати, склеювати і зшивати; - вміє ремонтувати окремі</p>	<p>Розвиток моторики: загальної; дрібної (в поєднанні з розвитком дотикового сприймання). Розвиток сенсорного сприймання за допомогою</p>
--	--	---	--

3	30	<p>Розмічання по шаблону і по лінійці розгортки коробки. Склеювання коробок двома способами: за допомогою клапанів і на стиках. Обклеювання смужкою паперу. Різання картону ножем за допомогою лінійки з фальцем. Згинання картону і склеювання на стиках. Обклеювання папером об'ємних, виробів. Розмічання і вирізування деталей палітурки, необхідних для ремонту книг. Ремонту окремих елементів книги.</p> <p>Робота з природними матеріалами. <u>Об'єкти виготовлення:</u> Виготовлення із природного матеріалу настільних ігор і ялинкових прикрас. Виготовлення із природного матеріалу таблиць і макетів для ілюстрації навчального матеріалу з математики, мови. Виготовлення за зразком жирафа із кукурудзяних початків, качанів, паличок і паперових деталей.</p>	<p>елементи книги;</p> <p>Учень: - має елементарні знання про природні матеріали і чому їх так називають; - має елементарні уявлення про подібність форми природних матеріалів до основних геометричних форм; - вміє збирати та зберігати природні матеріали;</p>	<p>перцептивної діяльності.</p> <p>Конкретизація уявлень про довкілля під час збирання природного матеріалу. Формування уявлень про форми предметів. Розвиток полісенсорного сприймання. Розвиток тактильного відчуття, сприймання і тактильної</p>
---	----	---	---	--

	<p>Виготовлення за ілюстрацією павука із шкаралупи волоського горіха, мисочки жолудя, дроту, пластиліну.</p> <p>Виготовлення за уявою фігурки барана із початків кукурудзи, моркви, огірків, качанів, паличок і дроту.</p> <p>Виготовлення за усним описом бабки із насіння — крилатки в'яза чи клена, мисочок жолудя, травинок і пластиліну.</p> <p>Виготовлення за усним описом жука із шкаралупи волоського чи лісового горіха, мисочки жолудя, пластиліну, дроту і травинок.</p> <p>Знаходження в сучках і коріннях подібності до різних образів.</p> <p>Обробка і доповнення невеликими деталями для виявлення образу.</p> <p>Виготовлення за уявою фігури собаки, птаха із реп'яхів.</p> <p>Виготовлення об'ємних виробів за задумом із різних матеріалів (після екскурсій, читання книги, перегляду кінофільму).</p> <p><u>Техніко-технологічні відомості:</u></p> <p>Організація робочого місця і дотримання санітарно-гігієнічних вимог при роботі з природними</p>	<p>- знає про необхідність раціонального використання різних матеріалів (гілки, вата, папір, картон);</p> <p>- сортує за допомогою вчителя природні матеріали за розміром та призначенням;</p> <p>- поєднує у виробі природні матеріали та папір;</p> <p>- поєднує природні матеріали та пластилін;</p> <p>- прикріплює засушене листя і квіти на підкладку смужками паперу, намазує листя, чашечки квітів клеєм і наклеює їх на підкладку за допомогою вчителя;</p> <p>- має початкові знання про основні види природних матеріалів;</p>	<p>пам'яті.</p> <p>Розвиток мисленневих операцій.</p> <p>Виховання наполегливості, здатності до вольового зусилля.</p> <p>Розвиток моторики: загальної; дрібної (в поєднанні з розвитком дотикового сприймання)</p> <p>Розвиток сенсорного сприймання за допомогою перцептивної діяльності.</p> <p>Розвиток активного словника (назви матеріалів їх властивості).</p>
--	--	---	---

	<p>матеріалами. Властивості природних матеріалів, які використовуються під час роботи: твердість, колір, величина, різноманітні форми.. Інструменти, що використовуються під час роботи: шило, ніж, ножиці, кісточки. Клеючі речовини: ПВА, казеїновий клей. Використання і призначення випадкових матеріалів у поєднанні з природними (папір, обрізки шкіри, поролон, дрiт і т. д.). Прийоми та види з'єднання деталей з допомогою пластиліну, клею, паличок, дроту. Раціональне використання випадкових матеріалів.</p> <p><u>Трудові операції:</u> Визначення порід дерев, частин дерева. Обробка сучків, коренів ножом, напилком, шилом, щіткою. З'єднання деталей з допомогою пластиліну, клею, паличок, дроту. Компонування різних деталей за допомогою клею, дроту, ниток.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - має елементарні знання про властивості природних матеріалів, які використовуються під час роботи; - має початкові знання про матеріали, що використовуються для скріплення деталей: казеїновий клей, пластилін, палички, дрiт, нитки і ін; - має елементарні відомості про властивості і застосування додаткових матеріалів (папір, обрізки шкіри, поролон, дрiт, пластилін і ін.). - користується та називає інструменти, що використовуються у роботі; <ul style="list-style-type: none"> - з'єднує та закріплює деталі на підставці за допомогою вчителя; - складати найпростіші композиції із листя і квітів за інструкцією вчителя. 	<p>Розвиток здатності дітей до аналізу предметів. Розвиток пізнавальної активності. Розвиток мовлення. Розвиток психічних функцій: уваги, пам'яті, мислення. Корекція уявлень про просторові відносини. Корекція слухової уваги та зосередженості. Формування предметної співвіднесеності слова й образу предмету.</p> <p>Корекція рухів та гнучкості кистей рук. Розвиток дрібної моторики рук.</p>
--	---	---	---

4	20	<p>Робота з текстильними матеріалами. <u>Об'єкти виготовлення:</u> Ознайомлення з матеріалами, які вживаються для плетіння (нитки, шпагат, мотузки, шнур, тасьма, соломка ремінці з ножем, суташ, мочала тощо). Виготовлення скакалок. Виготовлення гольника із декількох складених разом кусочків різноколірної тканини, прошиваючи по краях зметувальним стібком. Виготовлення закладки для книги. Оформлення кінців закладки китицями. Пришивання прямими стібками вішалки із тасьми до рушника. Пришивання гудзика до форми. Виготовлення мішечка з клейонки для лічильних паличок. <u>Техніко-технологічні відомості:</u> Організація робочого місця, дотримання санітарно-гігієнічних вимог при роботі з текстильними матеріалами. Нитки, тканини, їх властивості і призначення. Відомості про роль тканин в побуті</p>	<p>Учень: - організовує робоче місце для роботи з текстильними матеріалами за допомогою вчителя; - має елементарні поняття про нитки, тасьму, шпагат, гудзики; - вміє сортувати нитки за кольором, призначенням, товщиною за інструкцією вчителя; - вміє відривати чи відрізати потрібну довжину нитки для виробу; - вміє пришивати гудзик; - вміє розрізняти основні види тканин на дотик; - складати колекції тканин; - дотримуватися санітарно-гігієнічних вимог під час роботи. - властивості та види ниток, тасьми, шпагату; - має елементарні поняття про види тканин та їх призначення; - має початкові знання про властивості й особливості тканин як матеріалу: мнеться,</p>	<p>Розвиток уміння співвідносити слово з реальним предметом. Розвиток позитивних емоцій. Формування в учнів основ навчальної діяльності. Формування уявлень про форми предметів. Розвиток полісенсорного сприймання. Розвиток тактильного відчуття, сприймання і тактильної пам'яті. Розвиток коментуючого мовлення. Виховання наполегливості, здатності до вольового зусилля. Розвиток активного словника (назви деталей, матеріалів їх властивості). Розвиток здатності дітей до аналізу предметів. Розвиток психічних функцій: уваги, пам'яті, мислення.</p>
---	----	---	---	---

	<p>людини і їх різноманітне використання.</p> <p>Структура тканин (поперечно-повздовжнє переплетіння ниток).</p> <p>Роз'єднання ниток тканини.</p> <p>Розрізнення шляхом дотику вафельного малюнка і білизняної бязьової тканини.</p> <p>Різні типи тканин (бавовняні, шовкові, шерстяні, льняні та ін.) їх види (полотно, парусина, мішковина, шерсть, льняне полотно, сатин, шовк). Лице і виворіт тканин.</p> <p>Ручні стібки для прикрашування: зметувальний, ручна строчка.</p> <p>Види вишивок (ознайомлення).</p> <p>Інструменти, що використовуються під час роботи з текстильними матеріалами.</p> <p>Правильне використання прийомів роботи голкою і наперстком.</p> <p>Прийоми пришивання вішалки і зшивання бокових зрізів прямими стібками.</p> <p>Прийом закріплення нитки в тканині перед початком вишивання.</p> <p>Прийоми вишивання по лініях малюнка.</p> <p><u>Трудові операції:</u></p>	<p>розривається, товста і тонка, гладенька і шорстка. Мають різне пофарбування. Лицеві та зворотні сторони тканин.</p> <p>- відбирає і називає інструменти для роботи з текстильними матеріалами та їх призначення: ножиці, наперсток, шпильки, голки (короткі і довгі, товсті і тонкі), збереження голок (гольник, подушечка для голок);</p> <p>- знає і називає види гудзиків;</p> <p>- знає і називає деякі ручні стібки;</p> <p>- називає безпечні прийоми роботи за запитаннями вчителя;</p>	<p>Корекція уявлень про просторові відносини.</p> <p>Формування предметної співвіднесеності слова й образу предмету.</p>
--	--	---	--

5	22	<p>Ознайомлення з прямим стібком. Вправи на смужці паперу в клітинку. Звивання шнура. Зшивання бокових зрізів мішечка за готовим проколом прямим стібком. Закріплення нитки в тканині перед початком вишивання. Вишивання по лініях малюнка.</p> <p>Робота з конструктором. <u>Об'єкти виготовлення:</u> Ігри з технічними і механізованими іграшками. Збирання з деталей дерев'яних конструкторів найпростіших іграшок (іграшкових меблів, будиночків та ін.). Різні іграшкові будівлі з дерев'яного конструктора. Ознайомлення з прийомами з'єднання і кріплення деталей (без застосування інструментів). Різні вироби з конструктору: машина, будинок. Виготовлення із деталей металічних конструкторів нескладних технічних іграшок (візків, вагонів, млинів, підйомних</p>	<p>- вміє користуватися інструментами; - вміє звивати шнурок за допомогою вчителя; - володіє навичками плетіння кіски. - виконує стібок “вгору-вниз”; - володіє навичкою закріплення нитки на початку та в кінці строчки;</p> <p>Учень: - має елементарні поняття про основні геометричні форми що викладаються з мозаїки. - знає і називає правила проведення дидактичних ігор; - вміє співвідносити деталі конструктора з основними геометричними формами, що виготовляються; - виконує деякі вироби за власною уявою;</p>	<p>Розвиток моторики: загальної; мілкої (в поєднанні з розвитком дотикового сприймання) Корекція фізіологічних вад на основі виконання правильної постави під час праці. Корекція рухів та гнучкості кистей рук.</p> <p>Формування в учнів основ трудової діяльності. Формування уявлень про форми предметів. Розвиток тактильного відчуття, сприймання і тактильної пам'яті.</p>
---	----	--	---	---

	<p>кранів, вітряного млина та ін.) за зразками і словесною інструкцією вчителя.</p> <p>Самостійне виготовлення іграшок і конструкцій із деталей конструкторського набору по металу.</p> <p><u>Техніко-технологічні відомості:</u></p> <p>Організація робочого місця при роботі з різними видами конструкторських наборів.</p> <p>Види конструкторів (набір будівельних кубиків, великий конструктор типу „Лего”, мозаїки, великі пазли).</p> <p>Деталі конструктора.</p> <p>Види з'єднання деталей конструктора.</p> <p>Робота з різними видами конструктору.</p> <p>Елементарні відомості про професію слюсаря.</p> <p>Елементарні відомості про технологічні особливості конструкцій з металу — деталі з'єднують гвинтами і гайками.</p> <p>Інструменти, що застосовуються при складанні, ключ, викрутка.</p> <p>Підбір деталей для виконання роботи.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - знає види конструкторів; - називає основних деталей різних конструкторів; - має елементарні уявлення про рухомі і нерухомі сполучення цих деталей; - організовує робоче місце для роботи з конструктором та для проведення дидактичних ігор за допомогою вчителя; - має початкові знання про професію слюсаря; - має елементарні поняття про технологічні особливості конструкцій з металу — деталі з'єднують гвинтами і гайками; - називає та відбирає інструменти, що застосовуються при складанні виробів, ключ, викрутка; - володіє прийомами роботи гайковим ключем і викруткою. 	<p>Розвиток активного словника (назви інструментів, матеріалів їх властивості).</p> <p>Розвиток здатності дітей до аналізу предметів.</p> <p>Розвиток пізнавальної активності.</p> <p>Розвиток психічних функцій: уваги, пам'яті, мислення.</p> <p>Формування предметної співвіднесеності слова й образу предмету.</p>
--	---	--	--

6	6	<p>Прийоми роботи гайковим ключем і викруткою. Правила безпеки та гігієни праці при роботі з різними видами конструкторських наборів.</p> <p><u>Трудові операції:</u> Складання мозаїки. Складання пазлів. Складання кубиків. Складання розкладних іграшок. Складання різних виробів з конструктору. Виконання виробу за зразком, за власною уявою. Вправління у прийомах роботи гайковим ключем і викруткою</p> <p>Робота з деревиною. <u>Об'єкти виготовлення:</u> Виконання вправ: зламати тонку скіпку, розколоти ножом невелику заготовку вздовж волокон, зрізати під кутом. Зняти фаску напилком на заготовках із фанери, зачистити наждачним папером. Виготовлення підставки квадратної і прямокутної форми для виробів із</p>	<p>- володіє прийомами з'єднання деталей конструктора; - відбирає для виробу потрібні деталі; - вміє складати виріб за зразком та власною уявою.</p> <p>Учень: - має початкові знання про властивості деревини; - володіє прийомами складання виробів; - називає інструменти, що використовуються під час виконання робіт; - раціонально використовувати матеріал;</p>	<p>Формування вміння здійснювати контроль за своєю діяльністю. Розвиток дрібної моторики рук (м'язового тону, сили утримання предмета, точності рухів). Розвиток емоційного відгуку на основі фізичної активності.</p> <p>Формування в учнів основ трудової діяльності. Розвиток пізнавальної активності на основі передчуття кінцевого результату. Розвиток тактильного відчуття, сприймання і тактильної пам'яті.</p>
---	---	--	---	---

	<p>природних матеріалів і макетів, що виготовляються в І і ІІ класах.</p> <p>Вистругати ножом із заготовок квадратного профілю круглі палички і зачистити їх напильником і наждачним папером.</p> <p>Виготовити палички для прапорців, кімнатних рослин, для роботи з природними матеріалами</p> <p>Виконання вправи: забити цвях у деревину м'якої породи, витягнути цвях і вирівняти.</p> <p>Виготовити із обрізків деревини лялькові меблі, застосовуючи прийом з'єднання деталей цвяхом (стіл, стілець, диван).</p> <p>Перший виріб виконується за показом прийомів роботи вчителем, наступні — за зразком самостійно.</p> <p>Виготовлення нескладних за конструкцією іграшок — візок, вагончик, кораблик.</p> <p><u>Техніко-технологічні відомості:</u></p> <p>Організація робочого місця, безпечні засоби роботи і дотримання санітарно-гігієнічних вимог під час роботи з деревом.</p> <p>Елементарні відомості про призначення і використання</p>	<ul style="list-style-type: none"> - вміє аналізувати виріб за запитаннями вчителя; - за запитаннями вчителя відповісти, що з чого зроблене; - дати оцінку своєму виробу, вказати недоліки та позитивні сторони свого виробу; - колективно виконувати роботу; <ul style="list-style-type: none"> - має початкові знання про призначення і використання деревини; - має елементарні уявлення про властивості деревини: ламається, гнеться, ріжеться, розколюється 	<p>Формування уявлень про форми предметів.</p> <p>Розвиток полісенсорного сприймання.</p> <p>Виховання наполегливості здатності до вольового зусилля.</p> <p>Розвиток активного словника (назви деталей, матеріалів їх властивості).</p> <p>Розвиток здатності дітей до аналізу предметів.</p> <p>Розвиток пізнавальної</p>
--	---	---	--

	<p>деревини. Властивості деревини: ламається, гнеться, ріжеться, розколюється вздовж волокон.</p> <p>Вироблення правильної хватки інструменту.</p> <p>Прийоми стругання і зачищення деревини наждачним папером.</p> <p>Елементарні поняття про види матеріалів із деревини: дошка, брусок, рейка, клеєна фанера.</p> <p>Технологічні особливості виробів із деревини — деталі з'єднують цвяхами і шурупами.</p> <p>Інструменти для роботи з деревом: ніж, шило, молоток, кліщі, викрутка — їх призначення і використання.</p> <p>Елементарні відомості про професію столяра.</p> <p>Технологічні особливості виробів із деревини.</p> <p>Прийоми з'єднання деталей цвяхами.</p> <p>Прийоми фарбування деревини акварельними фарбами і гуашшю.</p> <p><u>Трудові операції:</u></p> <p>Ламання скіпок.</p> <p>Зачищення деревини наждачним папером.</p> <p>Підбір необхідних деталей.</p>	<p>вздовж волокон.</p> <p>має елементарні знання про види матеріалів із деревини: дошка, брусок, рейка, клеєна фанера;</p> <ul style="list-style-type: none"> - має початкові знання про технологічні особливості виробів із деревини — деталі з'єднують цвяхами і клеєм. - пізнає і називає основні геометричні форми; - розміщує матеріал і інструменти на робочому місці; - має елементарне уявлення про професію столяра; - називає інструменти, що використовуються під час роботи; <p>- застосовує в роботі інструменти для зачищення виробів і обробки деталей фігури;</p> <p>- відбирає необхідні деталі та</p>	<p>активності.</p> <p>Розвиток психічних функцій: уваги, пам'яті, мислення.</p> <p>Корекція уявлень про просторові відносини.</p> <p>Формування предметної співвіднесеності слова й образу предмету.</p> <p>Розвиток моторики: загальної; мілкої (в поєднанні з розвитком дотикового сприймання)</p> <p>Корекція фізіологічних вад на</p>
--	---	--	---

		Оздоблення виробів.	інструменти.	основі виконання правильної постави під час праці. Корекція рухів та гнучкості кистей рук.
--	--	---------------------	--------------	---

Орієнтовні досягнення учнів на кінець року:

- використовує збережені аналізатори (слух, залишковий зір, дотик та ін.) під час виконання всіх завдань;
- самостійно аналізує зразок виробу;
- самостійно порівнює зразок із натуральним об'єктом, чучелом, іграшкою;
- складає план роботи самостійно і за даними вчителем запитаннями;
- підбирає матеріали та інструменти для роботи спочатку з допомогою вчителя, а потім самостійно;
- виконує вироби з допомогою вчителя і самостійно;
- уміє дотримуватись плану при виконанні виробу;
- звітує про етапи виготовлення;
- звітує про технологію виготовлення окремих частин виробу за запитаннями учителя, використовує у власному мовленні технічні терміни;
- аналізує виріб свій і товариша за питаннями вчителя;
- орієнтується у просторі під час виконання площинних і об'ємних робіт, правильно розміщує деталі, дотримує пропорцій;
- використовує у власному мовленні слова, що означають просторові ознаки предметів і просторові відношення предметів;

- використовує у власному мовленні технічну термінологію.

4 клас

(140 годин на рік, по 4 години на тиждень)

Пор №	К-сть год.	Зміст навчального матеріалу	Навчальні досягнення учнів	Спрямованість корекційно-розвивальної роботи та очікувані результати
1	36	Робота з глиною і пластиліном. <u>Об'єкти виготовлення:</u> Ліплення з пластиліну геометричних фігур (круг, квадрат, прямокутник, трикутник). Складання орнаменту з готових геометричних фігур. Нанесення стеком геометричного узору на смужках з орнаментом. Формування на площині прямокутних геометричних тіл — куб, паралелепіпед: (кубик великий, кубик маленький; брусок високий, брусок низький). Складання з виліплених деталей башти, будинку машини. Складання композиції “Будинок з подіврям”. Ліплення за зразком або з природи (іграшки) стилізованих фігур тварин (кішка і білка).	Учень: - вміє організовувати робоче місце під час виконання робіт з ліплення; - дотримується санітарно-гігієнічних вимог за допомогою вчителя; - має уявлення про призначення глини: виготовлення іграшок, посуду; - має елементарні знання про пластичні властивості глини і пластиліну; - називає основні інструменти їх призначення. - складає композиції за допомогою вчителя;	Формування в учнів організованості в трудовій діяльності, точного виконання вказівок учителя. Формування в учнів основ навчальної діяльності. Формування уявлень про форми предметів. Розвиток полісенсорного сприймання. Розвиток тактильного відчуття, сприймання і тактильної пам'яті. Розвиток мисленневих операцій. Виховання наполегливості, здатності до вольового зусилля.

	<p>Ліплення з натури (іграшки) — ведмедик, заєць, лисиця.</p> <p>Ліплення за уявою вільних композицій “Колобок і лисиця”, “Маша і ведмідь”, “Колобок і заєць”.</p> <p><u>Техніко-технологічні відомості:</u></p> <p>Організація робочого місця при роботі з глиною та пластиліном.</p> <p>Застосування глини в побуті та народному господарстві.</p> <p>Оздоблювальні роботи на виробах з глини — нанесення орнаменту стеком, зафарбовування, розпис.</p> <p>Пропорції ліпних фігур пташок і тварин.</p> <p>Прийоми обробки виробу кольоровим пластиліном.</p> <p>Фарбування виробів з глини гуашевими фарбами.</p> <p>Прийоми розчленування форми зображення на геометричні форми та знаходження пропорцій у виробі.</p> <p>Прийоми ліплення елементів макета по каркасу із сірників і тонкого дроту.</p> <p>Пластичне і кольорове розв'язання завдання.</p> <p>Прийоми з'єднання деталей способом примазування.</p>	<p>- володіє прийомами роботи з пластичними матеріалами: розкачування в долонях і на підкладній дошці (стовпчики), скочування колоподібними рухами в долонях (куля), вдавлювання на поверхні кулі (яблуко), скочування колоподібними рухами кулі та розкочування в долонях до овальної форми (огірок), витягування одного кінця стовпчика (морква), боковини кулі (груша);</p> <p>- має початкові знання про способи підготовки пластичного матеріалу до роботи;</p> <p>- знає і називає кольори глини — сіра, червона, жовта, пластиліну — червоний, синій, жовтий, зелений, чорний, білий;</p>	<p>Розвиток активного словника (назви інструментів, матеріалів їх властивості).</p> <p>Розвиток здатності дітей до аналізу предметів.</p> <p>Розвиток пізнавальної активності.</p> <p>Розвиток мовлення.</p> <p>Розвиток психічних функцій: уваги, пам'яті, мислення.</p> <p>Корекція уявлень про просторові відносини.</p> <p>Корекція слухової уваги та зосередженості.</p> <p>Формування предметної співвіднесеності слова й образу предмету.</p>
--	---	--	--

2	32	<p>Правила безпеки та гігієни праці при роботі з глиною і пластиліном. <u>Трудові операції:</u> Прийоми ліплення стилізованого посуду способом вдавлювання і розплющування стінок виробу пальцями. Обстеження предметів пальчиками по контуру та визначення головного і другорядного у виробі. Визначення пропорційного співвідношення та просторового положення деталей на макеті. Нанесення узору стеком. З'єднання виліплених деталей в одне ціле способом примазування. Закріплення деталей макета на підставці способом примазування.</p> <p>Робота з папером і картоном. <u>Об'єкти виготовлення:</u> Виготовлення з пап'є-маше різних предметів (коробок, плодів, овочів, грибів). Виготовлення складної дошки для гри в шашки за зразком і інструкцією вчителя. Ремонту підручників. Вирізування виробів з паперу і картону; фігурки звірів, птахів,</p>	<ul style="list-style-type: none"> - вміє відщипувати, відривати, відрізати приблизно потрібну кількість матеріалу за допомогою вчителя; - вміє ліпити посуду способом вдавлювання і розплющування стінок виробу пальцями; - вміє наносити прості узори стеком; - вміє з'єднувати окремі елементи виробу. <p>Учень:</p> <ul style="list-style-type: none"> - розуміє можливість практичного використання деяких виробів; - розуміє необхідність догляду та ремонту книг; - має елементарні уявлення про основні геометричні форми що виготовляються; - вміє за допомогою вчителя 	<p>Розвиток моторики: загальної; мілкої (в поєднанні з розвитком дотикового сприймання) Розвиток сенсорного сприймання за допомогою перцептивної діяльності. Корекція фізіологічних вад на основі виконання правильної постави під час праці. Корекція рухів та гнучкості кистей рук. Розвиток дрібної моторики рук (м'язового тону, сили утримання предмета, точності рухів).</p> <p>Формування уявлень про геометричні форми. Поповнення словникового запасу новими словами. Розвиток предметної співвіднесеності слова й образу предмету. Формування в учнів основ</p>
---	----	---	---	--

	<p>виготовлення ілюстрацій для казок і оповідань за допомогою аплікації.</p> <p>Виготовлення з картону чи цупкого паперу кубу.</p> <p>Виготовлення з картону чи цупкого паперу будиночку.</p> <p>Виготовлення з картону чи цупкого паперу книжкової картотеки.</p> <p>Виготовлення з картону чи цупкого паперу коробки для колекції.</p> <p>Виготовлення книжки-саморобки.</p> <p>Виготовлення альбому.</p> <p>Виготовлення папки.</p> <p><u>Техніко-технологічні відомості:</u></p> <p>Прийоми виготовлення предметів з паперу шляхом обклеювання шаблонів зовні в декілька шарів.</p> <p>Прийоми зняття паперових виробів з форм шляхом розрізу.</p> <p>Інструменти і пристосування: кругле шило, пробійник, молоток (пристрій, прийоми роботи).</p> <p>Правила зберігання і правила безпечної роботи.</p> <p>Декоративний картон, його властивості та застосування.</p> <p>Прийоми обклеювання картону папером.</p> <p>Збільшення міцності картону за допомогою окантовки його країв</p>	<p>пояснити послідовність виконання роботи;</p> <ul style="list-style-type: none"> - вміє за допомогою вчителя організувати робоче місце; - називає складові частини виробів (розмір, форма) за допомогою вчителя; - розрізняє папір та картон за товщиною; - визначає більші та менші фігури; - виконує елементарний ремонт книг; <ul style="list-style-type: none"> - знає призначення деяких сортів паперу та картону; - знає властивості паперу та картону; - має уявлення про основні кольори — білий, чорний, червоний, жовтий, зелений, синій; - називає інструменти: ніж, ножиці, олівець, витискач, гладилка; - має початкові знання правил безпеки під час роботи різальними інструментами; - володіє поняттям про багатодетальні вироби; - має початкові знання про 	<p>навчальної діяльності.</p> <p>Розвиток полісенсорного сприймання.</p> <p>Розвиток тактильного відчуття, сприймання і тактильної пам'яті.</p> <p>Розвиток мисленнєвих операцій.</p> <p>Виховання наполегливості, здатності до вольового зусилля.</p> <p>Розвиток активного словника (назви інструментів, матеріалів їх властивості).</p> <p>Розвиток пізнавальної активності.</p> <p>Розвиток мовлення.</p> <p>Розвиток психічних функцій: уваги, пам'яті, мислення.</p> <p>Корекція уявлень про просторові відносини.</p> <p>Формування предметної співвіднесеності слова й образу предмету.</p>
--	---	--	---

	<p>папером чи коленкором. Поняття про об'ємні вироби призматичної форми (коробки, куб), їхнє графічне зображення. Способи з'єднання деталей: щілинним замком, дужками, склеюванням. Прийоми зборки об'ємних виробів. Інструменти і пристосування: голка штопальна, підкладна дошка, прес (призначення, прийоми роботи, правила безпечної роботи). Складові частини книги: зошит та його нумерація, кришка, обкладинка, корінець, форзац.</p> <p><u>Трудові операції:</u> Послідовне обклеювання шаблону папером. Розмітка розгортки по шаблону за допомогою циркуля, лінійки, косинця. Вирізання розгортки з картону ножицями і ножем. Згинання і збирання виробу. Оздоблення виробу розфарбовуванням, аплікацією, обклеюванням кольоровим папером. Знімання обкладинки і зачищення</p>	<p>послідовність виконання виробів із пап'є-маше; - вміє тримати інструмент; - має початкові знання про професію картонажника-палітурника; - має початкові знання про властивості та призначення палітурних матеріалів — коленкор, ледерин, тасьма; - має елементарне уявлення про складові частини книги: зошит та його нумерація, кришка, обкладинка, корінець, форзац;</p> <p>- знає клеючі речовини (клейстер, клей промислового виробництва). - розмічає папір і картон за допомогою вчителя; - вміє перегинати, складати, вирізувати, проколювати, склеювати і зшивати; - вміє ремонтувати окремі елементи книги; - вміє наклеювати кусочки паперу на об'ємний шаблон;</p>	<p>Розвиток моторики: загальної; мілкої (в поєднанні з розвитком дотикового сприймання) Розвиток сенсорного сприймання за допомогою перцептивної діяльності.</p>
--	--	--	---

3	20	<p>корінця. Приклеювання форзаца. Приклеювання картонної кришки до форзаців. Обклеювання корінця папером і коленкором. Вирізання і приклеювання обкладинки. Підклеювання ушкоджених аркушів.</p> <p>Робота з текстильними матеріалами. <u>Об'єкти виготовлення:</u> Складання колекцій, зразків текстильних тканин з розподілом за призначенням. Колекція зразків тканин і хімічних волокон. Вивчення прийомів шиття. Уміння підігнути край тканини . Закріплення нитки без вузла. Вишивання носової хустинки. Вишивання серветки. Вишивання рушник. Шиття лялькова постільна білизна. Шиття мішечка для насіння. Пришивання вішалки до рушника, одягу.</p>	<p>Учень:</p> <ul style="list-style-type: none"> - організовує робоче місце для роботи з текстильними матеріалами за допомогою вчителя; - має елементарні поняття про нитки, тасьму, шпагат, гудзики; - вміє відривати чи відрізати потрібну довжину нитки для виробу; - вміє пришивати латку, вішалку, гудзик; - має уявлення про одяг та його призначення; - вміє розрізняти основні види тканин на дотик; 	<p>Формування уявлень про форми предметів. Розвиток полісенсорного сприймання. Розвиток тактильного відчуття, сприймання і тактильної пам'яті. Розвиток мисленневих операцій. Виховання наполегливості, здатності до вольового зусилля. Розвиток моторики: загальної; дрібної (в поєднанні з розвитком дотикового сприймання)</p>
---	----	---	---	--

	<p>В'язання крючком, ознайомлення з в'язальними крючками та будовою крючка, користуванням ним при роботі. В'язання стовпчиків з накидом і без накида нитки. В'язання сіточки, шарфика, дитячої сумочки, в'язання крючком з центра стовпчиком без накида. В'язання на спицях, ознайомлення з прийомами в'язання на спицях. Набирання петель на спицю при прямому в'язанні. Ознайомлення з утворенням простих малюнків за допомогою комбінування різних петель і чергування рядів при плоскому в'язанні на спицях. <u>Техніко-технологічні відомості:</u> Матеріали, що використовуються для одягу: тканини, трикотаж, вата та ін. Стібки (ручна строчка, петельний, хрестоподібний), їхнє призначення і виконання. Послідовність обробки зрізів підгинанням тканини два рази (швом з підгинанням та закритим зрізом). Прийоми пришивання латки.</p>	<p>- знає і відбирає нитки для в'язання; - дотримуватися санітарно-гігієнічних вимог під час роботи.</p> <p>- має елементарні поняття про види тканин та їх призначення; - має початкові знання про властивості й особливості тканин як матеріалу: мнеться, розривається, товста і тонка, гладенька і шорстка. - відбирає і називає інструменти для роботи з текстильними матеріалами та їх призначення: ножиці, наперсток, шпильки,</p>	<p>Розвиток сенсорного сприймання за допомогою перцептивної діяльності.</p> <p>Розвиток активного словника (назви матеріалів їх властивості). Розвиток здатності дітей до аналізу предметів. Розвиток пізнавальної активності. Розвиток психічних функцій: уваги, пам'яті, мислення. Корекція уявлень про просторові відносини.</p>
--	--	--	---

	<p>Правила безпечної роботи при виготовленні швейних виробів. Різні види крючків: товсті — кістяні, тонкі — сталеві. Нитки, що вживаються при в'язанні крючками (кручені тонкі нитки, вігонь, шерсть, шовк та ін.). Прийоми утворення повітряних петель. Різні види спиць, що застосовуються для в'язання (сталеві, дерев'яні, кістяні). Матеріали, що вживаються для в'язання на спицях. Правила розмотування пряжі. Відповідність товщини спиць до товщини: ниток, з яких в'яжуть. Прості прямі петлі. Правила безпечної роботи при в'язанні. <u>Трудові операції:</u> Порівняння тканин за їх властивостями. Впізнавання з допомогою дотику різних видів тканин. Планування роботи. Виконання креслення виробу за наданими розмірами. Ощадлива розкладка викрійки на тканині.</p>	<p>голки (короткі і довгі, товсті і тонкі), збереження голок (гольник, подушечка для голок); - знає і називає деякі ручні стібки; - знає різні види крючків: товсті — кістяні, тонкі — сталеві; - знає нитки, що вживаються при в'язанні крючками (кручені тонкі нитки, вігонь, шерсть, шовк та ін.). - знає види спиць, що застосовуються для в'язання (сталеві, дерев'яні, кістяні). - знає матеріали, що вживаються для в'язання на спицях. - називає безпечні прийоми роботи за запитаннями вчителя; - вміє користуватися інструментами; - вміє звивати шнурок за допомогою вчителя; - володіє навичками плетіння кіски. - виконує стібок “вгору-вниз”; - володіє навичкою закріплення нитки на початку та в кінці</p>	<p>Корекція слухової уваги та зосередженості. Формування предметної співвіднесеності слова й образу предмету. Корекція рухів та гнучкості кистей рук. Розвиток дрібної моторики рук.</p>
--	---	---	---

4	22	<p>Закріплення умінь користуватися швейними голками, ножицями, наперстком.</p> <p>Пришивання латки, виготовлення та пришивання вішалки.</p> <p>Дотиковий контролю при в'язанні крючком.</p> <p>Дотиковий самоконтроль при набиранні петель на спицю.</p> <p>Прийоми виявлення дефектів при в'язанні.</p> <p>Робота з металом та конструктором.</p> <p><u>Об'єкти виготовлення:</u></p> <p>Знання про роль конструювання і моделювання у виробництві.</p> <p>Збирання моделей за задумом учнів.</p> <p>Збирання моделей машин із деталей металічного конструктору.</p> <p>Млин.</p> <p>Свердлильний верстат.</p> <p>Токарний верстат.</p> <p>Піднімальний блок.</p> <p>Виготовлення заготовок з дроту для роботи з природним матеріалом.</p> <p>Виготовлення за зразком стилізованих фігурок риб, птахів, тварин (з дроту). Обмотати</p>	<p>строчки;</p> <ul style="list-style-type: none"> - відбирає на дотик та наклеює тканини на картон. - має початкові вміння в'язання. <p>Учень:</p> <ul style="list-style-type: none"> - має елементарні поняття про основні геометричні форми; - має початкові знання про застосування металу у народному господарстві; - назви та призначення основних вузлів та складових частин машин і механізмів; - аналізувати зразок за допомогою вчителя; - відбирати потрібну кількість деталей; - знає і називає правила проведення дидактичних ігор; 	<p>Розвиток умінь співвідносити слово з реальним предметом.</p> <p>Розвиток позитивних емоцій.</p> <p>Формування в учнів основ практично-навчальної діяльності.</p> <p>Формування уявлень про форми предметів.</p> <p>Розвиток полісенсорного сприймання.</p> <p>Розвиток тактильного відчуття, сприймання і тактильної пам'яті.</p> <p>Розвиток коментуючого</p>
---	----	--	---	---

	<p>кольоровими нитками. Виготовлення із дроту підставки для виробів з природних матеріалів за показом прийомів роботи учителем. Розмічання по лінійці на фользі геометричних фігур — квадрата, прямокутника, трикутника, використовуючи витискач. Розмічання по шаблонах та вирізання стилізованих фігурок риб, птахів, тварин. Пробивання отвору для кріплення виробу.</p> <p><u>Техніко-технологічні відомості:</u> Організація робочого місця, дотримання санітарно-гігієнічних вимог під час роботи з металом та металічним конструктором. Ознайомлення з основним робочим приладдям, які є в наборі “Конструктор”: гайковий ключ, викрутка. Ознайомлення з деталями: планки, пластини, косинці, скоби з різною кількістю отворів; стержні з різними діаметрами; ручки, шківни, гвинти, гайки, шайби, шипи, втулки. Різні прийоми роботи гайковим</p>	<ul style="list-style-type: none"> - вміє співвідносити деталі конструктора з основними геометричними формами, що виготовляються; - виконує деякі вироби за власною уявою; - називає основні деталі металевого конструктора; - має елементарні уявлення про рухомі і нерухомі сполучення цих деталей; - організовує робоче місце для роботи з конструктором та металом; - має початкові знання про професію слюсаря; - має елементарні поняття про технологічні особливості конструкцій з металу — деталі з’єднують гвинтами і гайками; - знає види та властивості дроту; 	<p>мовлення. Виховання наполегливості, здатності до вольового зусилля.</p> <p>Розвиток активного словника (назви деталей, матеріалів їх властивості). Розвиток здатності дітей до аналізу предметів. Розвиток психічних функцій: уваги, пам’яті, мислення. Корекція уявлень про просторові відносини. Формування предметної співвіднесеності слова й образу предмету.</p>
--	--	---	--

	<p>ключем і викруткою. Аналізу зразка і відбору відповідних деталей за їх кількістю. Основні деталі і вузли (складові частини) машини — корпус, двигун, робочий орган, передаточний механізм. Елементарні відомості про призначення і використання дроту. Елементарні відомості про види дроту (мідний, алюмінієвий, сталевий, в ізоляції). Властивості дроту: згинатись, ламатись, відрізатись кусачками; тонкий і товстий дріт, м'який і твердий. Інструменти для роботи з дротом, їх призначення і використання: кусачки, плоскогубці, круглогубці, молоток. Правильна хватка інструмента. Прийоми згинання дроту плоскогубцями, круглогубцями, молотком. Прийоми різання дроту кусачками. Елементарні відомості про призначення і використання тонкого листового металу. Властивості листового металу: згинається, ріжеться, пробивається,</p>	<p>- знає прийоми роботи з дротом (вирівнювання, розмічання, відрізування, згинання, з'єднання); - називає та відбирає інструменти, що застосовуються в роботі: ключ, викрутка, молоток, плоскогубці, кусачки, ручні лещата, киянка; - володіє прийомами роботи гайковим ключем і викруткою;</p>	
--	---	--	--

	<p>має різну товщину, жорсткий і пружний.</p> <p>Інструменти для розмітки і обробки листового металу — лінійка, витискач, ножиці, керн.</p> <p>Прийоми розмітки по лінійці і шаблону.</p> <p>Прийоми різання металу ножицями по прямих і кривих лініях.</p> <p>Прийоми пробивання отворів у металі. Правильна хватка інструменту.</p> <p>Елементарні відомості про професію слюсаря.</p> <p><u>Трудові операції:</u></p> <p>Збирання моделей машин за зразком, малюнком з внесенням змін у конструкцію окремих моментів (за власним задумом). Испит моделі.</p> <p>Розбирання моделі, сортування, укладання деталей на місце і прибирання після збирання.</p> <p>Відмірювання довжини заготовки згідно креслення.</p> <p>Відкушування кусачками, згинання плоскогубцями і за допомогою спеціальних пристосувань.</p> <p>Обробка виробу наждачним папером та наступним</p>	<ul style="list-style-type: none"> - володіє прийомами з'єднання деталей конструктора; - відбирає для виробу потрібні деталі; - вміє складати виріб за зразком та власною уявою. - володіє прийомами роботи з дротом (вирівнювати, розмічати, згинати, кусати, з'єднувати); - послідовність роботи з дротом (відмірювання довжини заготовки відкушування кусачками, згинання плоскогубцями і за допомогою спеціальних пристосувань); 	<p>Розвиток моторики: загальної; мілької (в поєднанні з розвитком дотикового сприймання)</p> <p>Корекція фізіологічних вад на основі виконання правильної постави під час праці.</p> <p>Корекція рухів та гнучкості кистей рук.</p>
--	---	---	---

5	30	<p>фарбуванням.</p> <p>Робота з природними матеріалами та деревиною. <u>Об'єкти виготовлення:</u> Виготовлення за зразком кораблика з шкаралупи волоського горіха з парусом із стружки, паперу або листя дерев. Виготовлення за зразком сови з шишки ялини, паперових, поролонових або шкіряних деталей і плісок жолудів (очі). Виготовлення за уявою фігурки барана із початків кукурудзи, моркви, огірків, качанів, паличок і дроту. Робота з сучками і корчами. Знаходження в сучках і коріннях подібності до різних образів. Обробка і доповнення невеликими деталями для виявлення образу. Виконання вправи: забити цвях у деревину м'якої породи. Виготовити із обрізків деревини лялькові меблі, застосовуючи прийом з'єднання деталей цвяхом (стіл, стілець, диван, візок, вагончик, кораблик). Виготовлення з дерева і фанери</p>	<p>Учень:</p> <ul style="list-style-type: none"> - знає природні матеріали і чому їх так називають; - має елементарні уявлення про подібність форми природних матеріалів до основних геометричних форм; - вміє збирати та зберігати природні матеріали; - знає про необхідність раціонального використання різних матеріалів (гілки, вата, папір, картон); - сортує за інструкцією вчителя природні матеріали за розміром та призначенням; - має початкові знання про властивості деревини; - володіє прийомами складання виробів; - називає інструменти, що використовуються під час виконання робіт; - раціонально використовувати матеріал; 	<p>Формування в учнів основ трудової діяльності. Формування уявлень про форми предметів. Розвиток тактильного відчуття, сприймання і тактильної пам'яті. Розвиток здатності дітей до аналізу предметів. Розвиток пізнавальної активності. Розвиток психічних функцій: уваги, пам'яті, мислення. Формування предметної співвіднесеності слова й образу предмету. Формування вміння здійснювати контроль за своєю діяльністю. Розвиток дрібної моторики рук (м'язового тону, сили утримання предмета, точності рухів). Розвиток емоційного відгуку на</p>
---	----	---	--	--

	<p>лічильних паличок, паличок для підтримування стебла з готових заготовок. Виготовлення підставки для зберігання глини з готових заготовок.</p> <p><u>Техніко-технологічні відомості:</u> Властивості природних матеріалів. Елементарні відомості про практичне застосування деревини і фанери. Переваги (легше обробляється, не розколюється менше розсихається) і недоліки фанери в порівнянні з деревиною (псується від вологи). Форми деталей: прямокутна і криволінійна. Порядок обробки та оздоблення виробу.</p> <p><u>Трудові операції:</u> Практичне ознайомлення з деякими властивостям і способами обробки</p>	<ul style="list-style-type: none"> - вміє аналізувати виріб за запитаннями вчителя; - дати оцінку своєму виробу, вказати недоліки та позитивні сторони свого виробу; - колективно виконувати роботу; - має елементарні знання про властивості природних матеріалів, які використовуються під час роботи; - основні властивості деревини та фанери; - має початкові знання про призначення і використання деревини та фанери; - має елементарні уявлення про властивості деревини: ламається, гнеться, ріжеться, розколюється вздовж волокон. - має елементарні знання про види матеріалів із деревини: дошка, брусок, рейка, клеєна фанера; - має початкові знання про технологічні особливості виробів із деревини — деталі з'єднують цвяхами і клеєм. - володіє елементарними навичками обробки деревини та 	<p>основі фізичної активності.</p> <p>Розвиток активного словника (назви деталей, матеріалів їх властивості). Розвиток здатності дітей до аналізу предметів. Розвиток пізнавальної активності. Розвиток психічних функцій: уваги, пам'яті, мислення. Корекція уявлень про просторові відносини. Формування предметної співвіднесеності слова й образу предмету.</p> <p>Розвиток моторики: загальної; мілької (в поєднанні з розвитком</p>
--	--	---	---

	<p>деревини і фанери. Вправи на забивання цвяхів молотком. Виготовлення виробів з однорідних або різних матеріалів на основі раніше отриманих знань і умінь. Визначення найбільш раціональної форми організації праці (індивідуальна, групова за принципом розподілу праці та ін.).</p>	<p>фанери; - вміє вибирати необхідні матеріали та інструменти для виробу; - з'єднує та закріплює деталі на підставці за допомогою вчителя; - складати найпростіші композиції із листя і квітів за інструкцією вчителя.</p>	<p>дотикового сприймання) Корекція фізіологічних вад на основі виконання правильної постави під час праці. Корекція рухів та гнучкості кистей рук.</p>
--	--	---	--

Орієнтовні досягнення учнів на кінець року:

- використовує збережені аналізатори (слух, залишковий зір, дотик та ін.) під час виконання всіх завдань;
- називає правила роботи ручними інструментами які застосовуються при виготовленні об'ємних виробів з картону, фанери деревини і дроту;
- називає основні частини машин, послідовність зборки об'ємних виробів;
- складає разом з вчителем план виготовлення окремих виробів, визначати найбільш раціональні способи розкрою матеріалу, прийоми з'єднання деталей між собою;
- обробляє вироби та їх деталі за допомогою ручних інструментів та пристосувань.
- планує роботу за допомогою вчителя: визначати розміри предметів, вибирати необхідний матеріал, робочі та вимірювальні інструменти;
- визначає послідовність виготовлення виробів за запитаннями вчителя;

- дає словесний звіт і аналізує виріб свій і товариша з допомогою вчителя, а в окремих випадках – самостійно;
- виконує роботу в зазначений час;
- визначає кількість витраченого часу, оцінює якість виробу за допомогою вчителя;
- економно витрачати матеріали;
- дбайливо ставитися до обладнання, інструментів.